

*Προώθηση της γυναικείας
επιχειρηματικότητας*

Έκθεση Best αριθ.2

2004

Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων
Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Εκθέσεις Best

Οι εκθέσεις Best συνιστούν το αποτέλεσμα των σχεδίων της διαδικασίας Best. Τα σχέδια αυτά εστιάζουν σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικών ιδιαίτερης σημασίας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με σκοπό τον προσδιορισμό των βέλτιστων πρακτικών στις δράσεις που αναλαμβάνουν εθνικές ή περιφερειακές διοικήσεις. Οι εκθέσεις της σειράς Best συνοψίζουν τα πορίσματα του σχεδίου και συνιστούν εύχρηστα εργαλεία που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ανταλλαγής καλής πρακτικής και την ενθάρρυνση της πολιτικής αλλαγής.

Στη σειρά μπορεί να περιληφθούν και άλλες εκθέσεις περί βέλτιστων ή καλών πρακτικών.

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με την
European Commission
Enterprise Directorate-General
'Crafts and small businesses, cooperatives and mutuals' unit
B-1049 Brussels

Φαξ: (32-2) 295 4590
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: entr-craft-small-business@cec.eu.int

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση διατίθενται στο Διαδίκτυο.
Η πρόσβαση σε αυτές παρέχεται μέσω του διακομιστή Europa (<http://europa.eu.int>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2004

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2004
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

1.1	ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	6
1.2	ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	9
2.	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	10
2.1	Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΕΡΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΖΕΣ-ΕΟΧ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ.....	10
2.2	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΖΕΣ/ ΕΟΧ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	11
2.3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	14
2.3.1	<i>Δημοσίευση “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship” .....</i>	<i>14</i>
2.3.2	<i>Η βάση δεδομένων «Γυναικεία επιχειρηματικότητα» .....</i>	<i>14</i>
2.3.3	<i>Ο οδηγός “Evaluating Actions and Measures Promoting Female Entrepreneurship” ..</i>	<i>14</i>
3.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	15
3.1	ΣΤΟΧΟΙ.....	15
3.2	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	15
3.3	ΚΥΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ	16
3.4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	18
4.	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	18
4.1	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	18
4.2	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	20
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ.....	48
	ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	53
	HTTP://EUROPA.EU.INT/COMM/ENTERPRISE/LIBRARY/INDEX.HTM	53
	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	53
	ΈΓΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	54
	ΈΓΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ.....	54
	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΜΕ 2003.....	55
	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	55
	ΕΚΘΕΣΕΙΣ BEST	55
	ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΜΕΛΕΤΕΣ, ΚΑΠ	56
	ΟΔΗΓΟΙ ΠΕΡΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	56

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Είναι ευρέως αποδεκτό το γεγονός ότι οι ομάδες στόχευσης επιχειρηματιών (όπως γυναίκες, νέοι, εθνικές μειονότητες) έχουν ειδικές ανάγκες υποστήριξης στη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου ζωής των εταιρειών που δημιουργούν. Μεταξύ αυτών, οι γυναίκες επιχειρηματίες συνιστούν τη μεγαλύτερη ομάδα.

Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ και ΕΖΕΣ-ΕΟΧ υιοθετούν ειδικά μέτρα για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Παρόλα αυτά, ποτέ δεν υπήρξε ανταλλαγή καλής πρακτικής μεταξύ τους. Το σχέδιο Best για την «Προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών» είχε ως στόχο ακριβώς τον προσδιορισμό και την ανάλυση υφιστάμενων εθνικών μέτρων και καλών πρακτικών για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και τη διάδοσή τους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτό επετεύχθη κυρίως μέσω μίας μελέτης και ενός ευρωπαϊκού φόρουμ παικτών που ακολούθησε.

Πολλοί ήταν οι καίριοι παράγοντες επιτυχίας των καλών πρακτικών στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας που προσδιορίστηκαν στη διάρκεια της μελέτης και έτυχαν γενικής επιβεβαίωσης στο φόρουμ παικτών. Γενική ήταν η ομοφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων παικτών (1) σχετικά με τη σπουδαιότητα της συνεχούς αλληλεπίδρασης μεταξύ εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών περί επιχειρηματικότητας, (2) σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη και (3) σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης της πρόσβασης σε πόρους για τις γυναίκες επιχειρηματίες. Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, οι ακόλουθες ειδικότερες συστάσεις:

- Οι φορείς θα πρέπει να χρησιμοποιούν **γυναίκες καθοδηγητές, εκπαιδευτές και συμβούλους** όπου είναι δυνατόν προκειμένου να αυξηθεί η σημασία των μέτρων για τις γυναίκες και να παρασχεθούν **πρότυπα ρόλων**.
- Τα μέτρα θα πρέπει να σχεδιάζονται τόσο σε επίπεδο ομάδων όσο και ατόμων. Τα **μέτρα σε επίπεδο ομάδας** θα προσφέρουν στις γυναίκες τη δυνατότητα να κάνουν επαφές, να δικτυωθούν και να μάθουν από την εμπειρία άλλων. Τα **μέτρα σε επίπεδο ατόμων** θα επιτρέψουν στις γυναίκες τη λήψη άκρως αποτελεσματικών συμβουλών που σχετίζονται άμεσα με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.
- Τα μέτρα που υποστηρίζουν τη σύσταση επιχειρήσεων θα πρέπει να εστιάζουν σε τομείς που μπορούν να αποφέρουν στις γυναίκες επαρκές εισόδημα, ενισχύοντας έτσι την οικονομική αυτάρκεια των γυναικών. Κατά συνέπεια, σημαντικές είναι οι στρατηγικές για την προώθηση των γυναικών σε αγορές μεγαλύτερης αξίας σε παραδοσιακούς ή νέους τομείς.
- Τα **μέτρα κατάρτισης** θα πρέπει να ακολουθούν μια τμηματική προσέγγιση, τόσο με ένα σύνολο βασικών μαθημάτων, όπως η κοστολόγηση, το μάρκετινγκ, η λογιστική και οι διαπραγματεύσεις, καθώς και με τη δυνατότητα επιλογής από ένα σύνολο επιπλέον μαθημάτων σε διάφορους ουσιαστικούς τομείς. Το γεγονός αυτό θα καταστήσει την κατάρτιση **ευέλικτη** και θα δώσει στους πελάτες τη δυνατότητα ανεξάρτητης επιλογής των δεξιοτήτων στις οποίες θέλουν να εστιάσουν.

- Τα μέτρα κατάρτισης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν **κατάρτιση ανάπτυξης επιχειρηματικότητας** προς υιοθέτηση της στάσης που απαιτείται για το ξεκίνημα και τη διαχείριση μιας νέας επιχείρησης. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες ίσως να μην είναι επαρκείς για τις γυναίκες που συχνά στερούνται σιγουριάς και εμπιστοσύνης στις ικανότητές τους ως επιχειρηματιών.
- Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να λαμβάνουν **υποστήριξη μετά την έναρξη**, αφού εφαρμόσουν τις δεξιότητες που έχουν μάθει από την προηγούμενη κατάρτιση. Η υποστήριξη αυτή μπορεί, για παράδειγμα, να παρασχεθεί μέσω καθοδήγησης, εξετάζοντας τα συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες. Επιπλέον, η **καθοδήγηση πριν την έναρξη** θα βοηθήσει τις γυναίκες που σκέφτονται να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση να κρίνουν αν πρόκειται για σωστή επιλογή σταδιοδρομίας.
- Οι γυναίκες επιχειρηματίες δεν θα πρέπει να είναι το μόνο σημείο εστίασης των μέτρων επιχειρηματικής υποστήριξης και προσωπικής ανάπτυξης. Σημαντική είναι και η προσέγγιση νεαρών γυναικών που θα τις ενθαρρύνει να γίνουν επιχειρηματίες και να αναπτύξουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους.
- Η **πρόσβαση σε πιστώσεις** θα πρέπει να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο της υποστήριξης των επιχειρήσεων καθώς η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση αποτελεί εμπόδιο που αντιμετωπίζουν πολλοί επιχειρηματίες, άντρες και γυναίκες. Διαφορετικές μέθοδοι παροχής πρόσβασης στη χρηματοδότηση, όπως εγγυήσεις δανείων ή **συμπράξεις** με επίσημα χρηματοοικονομικά ιδρύματα θα μειώσουν το κόστος παροχής πίστωσης, ειδικά σε μικροεπιχειρηματίες και γυναίκες επιχειρηματίες.
- Η **δικτύωση** μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη πηγή έμπνευσης για ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ επαγγελματιών οργανώσεων. Μπορεί, επίσης, να προσφέρει στις επίδοξες επιχειρηματίες την απαραίτητη **αυτοπεποίθηση** προκειμένου να ενασχοληθούν με επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Εκδηλώσεις που προσελκύουν το ενδιαφέρον των **μέσων ενημέρωσης** μπορούν να ενισχύσουν το προφίλ των γυναικών επιχειρηματιών, **ευαισθητοποιώντας** σχετικά με τα προβλήματα, αλλά και τις δυνατότητές τους.
- Η **δομημένη αξιολόγηση** των μέσων υποστήριξης αποτελεί αποτελεσματικό μέσο που βοηθά τους παράγοντες λήψης αποφάσεων στον καλύτερο σχεδιασμό μελλοντικών πρωτοβουλιών και τον επαναπροσανατολισμό πόρων.
- Η **αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων εθνικών ή κοινοτικών πολιτικών** που επηρεάζουν τις γυναίκες επιχειρηματίες μπορούν να εντείνουν την αποτελεσματικότητα της προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Ως συνέχιση του σχεδίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη ξεκινήσει τις εργασίες σε ζητήματα πληροφόρησης, δικτύωσης και πρόσβασης στη χρηματοδότηση, σε συνεργασία με τα 25 κράτη μέλη, τις χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ και υποψήφιες χώρες, επαγγελματικές οργανώσεις και διεθνείς φορείς.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σχέδιο συνίσταται σε μια μελέτη και ένα ευρωπαϊκό φόρουμ.

Τα προϊόντα της μελέτης ήταν τα εξής:

- Η δημοσίευση “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship”
- Η βάση δεδομένων “Female Entrepreneurship”
- Ο οδηγός “Evaluating Actions and Measures Promoting Female Entrepreneurship”

Τα πορίσματα της μελέτης, παράλληλα με άλλες κοινοτικές πολιτικές που σχετίζονται με την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας συζητήθηκαν στη διάρκεια του ευρωπαϊκού φόρουμ για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα που οργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 28 Μαρτίου 2003. Αρκετοί ήταν και οι τομείς στους οποίους απαιτείται περαιτέρω εργασία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο που προσδιορίστηκαν στο φόρουμ.

Τα προϊόντα αυτού του σχεδίου μπορούν να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση μεταξύ δημόσιων διοικήσεων, επαγγελματικών οργανώσεων, επιχειρηματιών (ή επίδοξων επιχειρηματιών) και του ιδιωτικού τομέα σχετικά με τις ανάγκες των γυναικών για υποστήριξη και τα υφιστάμενα μέτρα και καλές πρακτικές. Επίσης, θα συμβάλλουν στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα όσων αξιολογούν τα μέτρα και σχεδιάζουν νέα μέτρα.

1.1 Στόχος της έκθεσης

Η συμβολή των γυναικών επιχειρηματιών¹ στην οικονομική δραστηριότητα και απασχόληση αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Οι γυναίκες επιχειρηματίες και οι επιχειρήσεις τους αποτελούν σημαντικό και αναπτυσσόμενο τμήμα του επιχειρηματικού πληθυσμού. Οι γυναίκες επιχειρηματίες διαπρέπουν όχι μόνο στους κλάδους όπου δραστηριοποιούνταν παραδοσιακά, αλλά και σε λιγότερο παραδοσιακούς τομείς (π.χ. μεταποίηση, κατασκευές και μεταφορές). Οι γυναίκες επιχειρηματίες έχουν δημιουργήσει μια ποικιλία νέων επιχειρήσεων και έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη πολλών υπηρεσιών και προϊόντων.

Ωστόσο, παρά την αυξανόμενη τάση που παρατηρήθηκε στη δεκαετία του ενενήντα, το ποσοστό των γυναικών επιχειρηματιών στην Ευρώπη παραμένει χαμηλό, τόσο συγκριτικά με αυτό των ανδρών επιχειρηματιών όσο και με το ποσοστό του γυναικείου πληθυσμού.

---

¹ Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης και για το σχέδιο Best, η γυναίκα επιχειρηματίας ορίζεται ως «γυναίκα που έχει δημιουργήσει μια επιχείρηση στην οποία κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών και η οποία συμμετέχει ενεργά στη λήψη αποφάσεων, την ανάληψη κινδύνων και την καθημερινή διαχείριση».

Η αύξηση του ποσοστού δημιουργίας νέων επιχειρήσεων από γυναίκες είναι σημαντική για την τόνωση της καινοτομίας και της απασχόλησης στις οικονομίες μας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας προσδιόρισε μια φιλόδοξη στρατηγική βάσει της οποίας η Ευρώπη θα γίνει «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο», δίνοντας έμφαση στην ανάγκη για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που υποβοηθά το ξεκίνημα και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων και ειδικά μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Η έρευνα έχει δείξει ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες στη δημιουργία και διατήρηση των επιχειρήσεων². Αν και οι περισσότερες δυσκολίες είναι κοινές και για τα δύο φύλα, σε πολλές περιπτώσεις είναι σημαντικότερες για τις γυναίκες επιχειρηματίες και επίδοξες επιχειρηματίες. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε παράγοντες, όπως κακό επιχειρηματικό περιβάλλον, επιλογή ειδών και τομέων επιχειρήσεων, ελλείψεις στην ενημέρωση, έλλειψη επαφών και πρόσβασης στη δικτύωση, διακρίσεις λόγω του φύλου και στερεότυπα, ελλιπής και καθόλου ευέλικτη παροχή υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, δυσκολίες στον συμβιβασμό των επιχειρηματικών και των οικογενειακών υποχρεώσεων ή διαφορές στον τρόπο προσέγγισης της επιχειρηματικότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ωστόσο, η έρευνα έχει δείξει, επίσης, ότι οι γυναίκες γενικώς δημιουργούν μικρότερες, αλλά σχετικά πιο βιώσιμες επιχειρήσεις.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία επιχειρήσεων από γυναίκες και η επέκταση υφιστάμενων εταιρειών που ανήκουν σε γυναίκες, τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ έχουν λάβει διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η σύσταση μιας επιχείρησης, η χρηματοδότηση, η κατάρτιση, η καθοδήγηση, η ενημέρωση/ παροχή συμβουλών και τα δίκτυα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει, επίσης, εξετάσει το ζήτημα της γυναικείας επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο διαφόρων πολιτικών και πρωτοβουλιών. Έτσι, αρκετά σχέδια έχουν προωθηθεί μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης, του τέταρτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για την παροχή ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες, της στρατηγικής πλαίσιο για την ισότητα των δύο φύλων (2001-2005) και του τρίτου πολυετούς προγράμματος για τις ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με το ζήτημα αυτό έχουν ασχοληθεί σε διάφορες περιστάσεις και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και τα Ηνωμένα Έθνη.

Ωστόσο, παρόλο που όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν αναγνωρίσει τη σπουδαιότητα της προώθησης της επιχειρηματικότητας γενικά και έχουν υλοποιήσει τα τελευταία χρόνια συγκεκριμένα μέτρα για την υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, ποτέ δεν υπήρξε κάποια διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών ή καλής πρακτικής μεταξύ των κρατών μελών.

Η επίσημη έναρξη του ευρωπαϊκού δικτύου για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (WES)³ τον Ιούνιο του 2000, το οποίο απαρτίστηκε από

---

² Μελέτη “Young entrepreneurs, women entrepreneurs, ethnic minorities entrepreneurs and co-entrepreneurs in the EU and Central and Eastern Europe” την οποία πραγματοποίησε το Middlesex University Business School, Ηνωμένο Βασίλειο, για την Επιτροπή

³ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/wes.htm>

εκπροσώπους εθνικών κεντρικών κυβερνήσεων και ιδρυμάτων επιφορτισμένων με την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία μιας διαδικασίας ανταλλαγής πληροφοριών.

Μετά την υιοθέτηση του πολυετούς προγράμματος για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα και ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (2001-2005), η Επιτροπή καθιέρωσε τη διαδικασία Best. Η διαδικασία αυτή παρέχει ένα πλαίσιο για σχέδια που υποστηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών μελών να προσδιορίσουν και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές μέσω συγκριτικής αξιολόγησης ή άλλων μεθόδων, ενθαρρύνοντας τη συνεχή βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Τα σχέδια της διαδικασίας Best εκπροσωπούν πολιτικές προτεραιότητες ως συμφωνήθηκαν με τα κράτη μέλη και εστιάζουν σε σαφώς καθορισμένους τομείς ιδιαίτερης σημασίας για τη ζωή των εταιρειών και οι οποίοι χρήζουν βελτιώσεων.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων ξεκίνησε το 2001 ένα σχέδιο Best για την προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών. Στόχος του ήταν ο προσδιορισμός καλών πρακτικών ως πρώτο βήμα της διαδικασίας Best, που πιθανώς να οδηγήσει σε συγκριτική αξιολόγηση των στόχων των κρατών μελών που αποσκοπούν στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Το σχέδιο αυτό αποτελούνταν από μια μελέτη που είχε ως στόχο τη συλλογή πληροφοριών περί συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων στήριξης για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και τον προσδιορισμό καλών πρακτικών, και από ένα ευρωπαϊκό φόρουμ, διευκολύνοντας, έτσι, την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών.

Για την υλοποίηση του πρώτου μέρους του σχεδίου, η Επιτροπή ανέθεσε σε συμβουλευτικό φορέα τη διεξαγωγή έρευνας μέσω ανοιχτού διαγωνισμού που ξεκίνησε το 2001. Η σύμβαση ανατέθηκε στο Αυστριακό Ινστιτούτο Μελετών για Μικρές Επιχειρήσεις (“Osterreichisches Institut für Gewerbe- und handelsforschung”, IfGH). Η μελέτη έλαβε χώρα στη διάρκεια του 2002 σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τα μέλη του WES, καθώς και άλλους εμπειρογνώμονες που διορίστηκαν από τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή παρακολούθησε τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τον συμβουλευτικό φορέα και συμμετείχε ενεργά στην κατάρτιση της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε, στον καθορισμό κριτηρίων για τη συλλογή πληροφοριών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και για τον προσδιορισμό καλών πρακτικών. Επίσης, παρείχε στον συμβουλευτικό φορέα τα σχετικά έγγραφα πολιτικών, συμβουλές και στοιχεία προσώπων επικοινωνίας.

Το δίκτυο WES και άλλοι εμπειρογνώμονες που διορίστηκαν από τα κράτη μέλη συμμετείχαν πλήρως στο σχέδιο και παρείχαν συμβουλευτικές υπηρεσίες, υποστήριξη, πολύτιμες πληροφορίες και επαφές σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Αρκετές ήταν οι σχετικές συναντήσεις που οργανώθηκαν με τον συμβουλευτικό φορέα ή/ και τα μέλη του δικτύου WES προκειμένου να συζητηθεί η κατάσταση του σχεδίου. Οι επαγγελματικές οργανώσεις ενημερώνονταν σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου.

Ως αποτέλεσμα της έρευνας, καταγράφηκαν 132 εθνικά και σε κάποιες περιπτώσεις περιφερειακά μέτρα σε όλη την ΕΕ και τις χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ. Βάσει της

μεθοδολογίας που παρουσιάζεται στην παρούσα Έκθεση (βλ. κεφαλίδα 2.2.), πολλές ήταν οι καλές πρακτικές που προσδιορίστηκαν στις προαναφερθείσες χώρες, καθώς και σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ όπως ο Καναδάς, οι ΗΠΑ, η Νέα Ζηλανδία, η Αυστραλία και η Ιαπωνία. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν διατίθενται στα ακόλουθα έγγραφα ⁴:

- Δημοσίευση “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship”
- Βάση δεδομένων “Female Entrepreneurship”
- Οδηγός “Evaluating Actions and Measures Promoting Female Entrepreneurship”

Για λεπτομερή στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο και τη σύνταξη αυτών των εγγράφων ανατρέξτε στην κεφαλίδα 2.

Το δεύτερο μέρος του σχεδίου αυτού συνίστατο στην οργάνωση ενός ευρωπαϊκού φόρουμ για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα προκειμένου να συζητηθούν τα αποτελέσματα της μελέτης και να βρεθούν νέες ιδέες για το μέλλον. Το φόρουμ αυτό έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 28 Μαρτίου 2003 (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εκδήλωση αυτή ανατρέξτε στην κεφαλίδα 3).

1.2 Δομή της έκθεσης

Η έκθεση Best καταρτίστηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής βάσει των αποτελεσμάτων της μελέτης καλών πρακτικών και των συμπερασμάτων από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια του ευρωπαϊκού φόρουμ για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Επίσης, βασίζεται στις επαφές και διαβουλεύσεις με επαγγελματικές οργανώσεις και άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής στη διάρκεια του σχεδίου.

Το κεφάλαιο 2 της έκθεσης εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες έρευνας, τη μεθοδολογία, τους ορισμούς και τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό καλών πρακτικών, τη συμμετοχή διαφορετικών εταίρων και τον ρόλο της Επιτροπής και άλλων παραγόντων στη διαδικασία. Λεπτομερής περιγραφή καθεμιάς από τις περιπτώσεις καλών πρακτικών που προσδιορίστηκαν, οι οποίες ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες, περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1. Το μέρος αυτό ολοκληρώνεται με την παρουσίαση του περιεχομένου των τριών προϊόντων που παρέδωσε ο συμβουλευτικός φορέας, δηλαδή τη δημοσίευση καλών πρακτικών, τη βάση δεδομένων και τον οδηγό αξιολόγησης.

Το κεφάλαιο 3 παρουσιάζει συνοπτικά τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια του ευρωπαϊκού φόρουμ για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα και προτείνει νέους τομείς δράσης, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

---

⁴ Τα έγγραφα αυτά διατίθενται στη διεύθυνση :
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/bestproject-women.htm>

Το κεφάλαιο 4 αναλύει τα κύρια συμπεράσματα του σχεδίου Best και κάνει προτάσεις για την περαιτέρω πορεία υπό τη μορφή συστάσεων.

2 ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.1 Η συγκέντρωση πληροφοριών περί υφιστάμενων μέτρων για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην ΕΕ και στις χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ- μεθοδολογία και κριτήρια

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το IfGH είχε ως στόχο τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις και μέτρα υποστήριξης για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην ΕΕ και στις χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ. Τα μέτρα που προσδιορίστηκαν σχετίζονται με τα εξής:

- έναρξη
- χρηματοδότηση
- κατάρτιση
- καθοδήγηση
- ενημέρωση
- παροχή συμβουλών
- δικτύωση

Η επιλογή αυτών των κατηγοριών ανταποκρίνεται στην ανάγκη ανεύρεσης κοινών στοιχείων τα οποία θα επιτρέψουν μελλοντικές ασκήσεις συγκριτικής αξιολόγησης. Τέτοιες ασκήσεις μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο επί συγκρίσιμων τύπων δράσεων ή μέτρων.

Η Επιτροπή συμφώνησε με τον σύμβουλο για τη μεθοδολογία συγκέντρωσης πληροφοριών και τους ορισμούς που χρησιμοποιήθηκαν. Εξαιρετικής σημασίας ήταν η επίτευξη συμφωνίας για την έννοια «ειδικών μέτρων προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας» και το πλαίσιο του όρου «εθνικό μέτρο». Ο ορισμός που χρησιμοποιήθηκε βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:

Κριτήρια βάσει φορέα παροχής

- Η δράση/ μέτρο προέρχεται από πρωτοβουλία δημόσιας πολιτικής
- Η δράση/ μέτρο προέρχεται από τη δημόσια διοίκηση ή, σε χώρες όπου υπάρχει αποκέντρωση των σχετικών διοικήσεων, από την περιφερειακή διοίκηση
- Ο φορέας παροχής της δράσης/ μέτρου είναι δημόσιος ή, σε περίπτωση ιδιωτικού φορέα, ενεργεί βάσει συμφωνημένων δημόσιων πολιτικών

Κριτήριο βάσει χρήστη

- Η δράση/ μέτρο ή μέρος αυτών απευθύνεται άμεσα σε γυναίκες επιχειρηματίες ή επίδοξες επιχειρηματίες ως προς την πρόθεση που εκφράζει

Κριτήριο βάσει περιεχομένου

- Η δράση/ μέτρο έγκειται στους ακόλουθους τύπους υποστήριξης που στοχεύουν στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας: ιδρύματα ειδικά για (επίδοξες) γυναίκες επιχειρηματίες, υπηρεσίες και προγράμματα, ηλεκτρονικές πλατφόρμες, δημοσιεύσεις (για παράδειγμα οδηγοί, φυλλάδια ή άλλο ενημερωτικό υλικό) και τακτικές εκδηλώσεις.

Η συγκέντρωση πληροφοριών πραγματοποιήθηκε σε κάθε χώρα με την υποστήριξη και τις πληροφορίες που παρείχαν τα μέλη του δικτύου WES και άλλοι εθνικοί εμπειρογνώμονες. Η διαδικασία αυτή περιλάμβανε την παροχή συμβουλών μέσω διαδικτύου, άμεσες επαφές με πρόσωπα επιφορτισμένα με την υλοποίηση αυτών των δράσεων και έρευνα συγγραμμάτων.

132 ήταν οι δράσεις και τα μέτρα που εντοπίστηκαν σύμφωνα με τον προαναφερθέντα ορισμό. Καλύπτουν τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ εκτός του Λιχτενστάιν, όπου δεν εντοπίστηκαν σχετικά μέτρα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω του συγκριτικά αυστηρού ορισμού που χρησιμοποιήθηκε, οι δράσεις και τα μέτρα που παρατίθενται στη δημοσίευση και τα οποία περιγράφονται λεπτομερώς στη βάση δεδομένων, ενδεχομένως να μην εκπροσωπούν ολόκληρο το φάσμα της διαθέσιμης υποστήριξης προς τις γυναίκες επιχειρηματίες και επίδοξες επιχειρηματίες. Σε σχέση με το θέμα αυτό, το πλαίσιο της μελέτης δεν έλαβε υπόψη ούτε αμιγώς ιδιωτικές πρωτοβουλίες ούτε νομοθεσία.

Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν μέσω της έρευνας δεν ήταν ευχερώς συγκρίσιμες. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα μέτρα που αναλύθηκαν δεν συνίσταντο σε μεμονωμένο τύπο υποστήριξης, με την εξαίρεση ορισμένων μέτρων χρηματοδότησης ή την οργάνωση κάποιων εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης. Γενικώς, τα περισσότερα μέτρα συνίσταντο σε συνδυασμό διαφορετικών υπηρεσιών και υποστήριξης που απευθύνονταν ιδίως σε γυναίκες επιχειρηματίες και επίδοξες επιχειρηματίες. Συνεπώς, θα είναι δύσκολη η διεξαγωγή ασκήσεων συγκριτικής αξιολόγησης στον τομέα αυτόν.

Ένα σημαντικό ποσοστό των μέτρων που αναλύονται λαμβάνουν ή έλαβαν επιδότηση της ΕΕ, ιδιαίτερα από την πρώην πρωτοβουλία NOW, την πρωτοβουλία EQUAL και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

2.2 Προσδιορισμός καλών πρακτικών στην ΕΕ και τις χώρες ΕΖΕΣ/ ΕΟΧ- μεθοδολογία και κριτήρια

Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, δεκαπέντε ήταν οι περιπτώσεις που προ-επιλέγησαν ως πιθανές περιπτώσεις καλών πρακτικών και υποβλήθηκαν σε περαιτέρω ανάλυση. Για την αξιολόγηση αυτών των μέτρων, συζητήθηκε ένας αριθμός κριτηρίων με τα μέλη του δικτύου WES και συμφωνήθηκε με τις υπηρεσίες

της Επιτροπής. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι καλές πρακτικές πληρούν όλα τα ελάχιστα κριτήρια και διακρίνονται ως προς τα περισσότερα επιπρόσθετα κριτήρια που αναφέρονται παρακάτω:

Κριτήρια για την επιλογή καλών πρακτικών

Ελάχιστα κριτήρια

Τοπικός χαρακτήρας

Η δράση/ μέτρο εξακολουθεί να υφίσταται

Σαφής στόχος

Η δράση/ μέτρο έχει σαφώς προσδιορισμένους στόχους και σκοπούς

Σαφής προσανατολισμός

Η φύση και η μορφή της δράσης/ μέτρου, καθώς και οι μηχανισμοί παράδοσης είναι κατάλληλα για γυναίκες επιχειρηματίες ή επίδοξες επιχειρηματίες

Σημαντικός πληθυσμός

Η δράση/ μέτρο απευθύνεται (και χρησιμοποιείται) σε σημαντικό πληθυσμό γυναικών επιχειρηματιών και επίδοξων επιχειρηματιών

Τεκμηρίωση

Η επιτυχία ή/ και εξέλιξη της δράσης/ μέτρου τεκμηριώνεται μέσω δεδομένων παρακολούθησης ή αξιολόγησης

Επιπρόσθετα κριτήρια

Προώθηση/ ορατότητα

Η δράση/ μέτρο κοινοποιείται και γνωστοποιείται καταλλήλως προς τους πιθανούς πελάτες

Ευκολία πρόσβασης

Η δράση/ μέτρο παρέχει εύκολη πρόσβαση στους πιθανούς πελάτες (για παράδειγμα, σε σχέση με την τοποθεσία, τους διαύλους επικοινωνίας, τις διοικητικές απαιτήσεις, κλπ)

Συνεκτικές υπηρεσίες

Η δράση/ μέτρο παρέχει συνεκτικό πακέτο υπηρεσιών που καλύπτει τις κύριες λειτουργίες διαχείρισης

Διασφάλιση ποιότητας

Η δράση/ μέτρο εφαρμόζει ορατούς μηχανισμούς διασφάλισης ποιότητας (για παράδειγμα γενικά πρότυπα ποιότητας, εμπορικά σήματα, τακτική επικοινωνία με πελάτες, κλπ) ή/ και υπόκειται σε τακτική αξιολόγηση

Θετικά αποτελέσματα

Η δράση/ μέτρο παρουσιάζει βιώσιμο θετικό αντίκτυπο (για παράδειγμα, αυξημένος αριθμός νέων επιχειρήσεων από γυναίκες, αυξημένος αριθμός γυναικών επιχειρηματιών που πραγματοποιούν εξαγωγές σε υπερπόντιες αγορές, κλπ).

Συνάφεια

Οι στόχοι της δράσης/ μέτρου αντανακλούν τις ανάγκες και τα συμφέροντα γυναικών επιχειρηματιών ή επίδοξων επιχειρηματιών στην περιφέρεια στόχευσης

Συνοχή

Η δράση/ μέτρο ενσωματώνεται επιτυχώς στην πολιτική επιχειρηματικής υποστήριξης του αντίστοιχου κράτους και συμπληρώνει άλλα προγράμματα υποστήριξης για γυναίκες επιχειρηματίες ή επίδοξες επιχειρηματίες σε εθνικό ή/ και περιφερειακό επίπεδο.

Οι δεκαπέντε περιπτώσεις που προσδιορίστηκαν ως καλές πρακτικές ποικίλλουν από τη διευκόλυνση στη δημιουργία επιχειρήσεων από γυναίκες και την παροχή προγραμμάτων κατάρτισης και παρακολούθησης που απευθύνονται ιδίως σε γυναίκες επιχειρηματίες, μέχρι την παροχή πολύ συγκεκριμένων πληροφοριών και συμβουλών και την πρόσβαση στα κατάλληλα και απαραίτητα είδη δικτύων και πόρων.

Οι καλές αυτές πρακτικές που περιγράφονται λεπτομερώς στο παράρτημα 1 παρουσιάζουν πώς είναι δυνατή η αποτελεσματική προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στα διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ, μέσω ενός μεγάλου αριθμού δράσεων.

Στο σύνολό τους τα παραδείγματα αυτά καλής πρακτικής αποτελούν ένα πακέτο δράσεων και μέτρων που υπογραμμίζουν ότι οι (επίδοξες) γυναίκες επιχειρηματίες έχουν μια σειρά συγκεκριμένων αναγκών και απαιτήσεων και για να επιτύχουν με τον καλύτερο τρόπο η υποστήριξη που λαμβάνουν πρέπει να είναι συνεκτική και υψηλής ποιότητας.

Σε κάποια κράτη μέλη δεν καταγράφηκαν καλές πρακτικές. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα κράτη αυτά δεν υποστηρίζουν την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Μάλλον δείχνει είτε ότι εφαρμόζουν την καθιερωμένη προσέγγιση με την έννοια ότι αντί να παρέχουν υποστήριξη σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρηματιών, ενσωματώνουν μέτρα υποστήριξης για γυναίκες επιχειρηματίες ή επίδοξες επιχειρηματίες στις γενικές πολιτικές υπέρ των ΜΜΕ ή ότι τα διαθέσιμα δεδομένα δεν επέτρεψαν την αξιολόγηση αυτών των μέτρων.

Κατά τη φάση σύλληψης του σχεδίου κρίθηκε επίσης χρήσιμο να προσδιοριστούν ορισμένες ενδιαφέρουσες πρακτικές από άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι προσεγγίσεις τους ήταν παρόμοιες με αυτές που υφίστανται στην ΕΕ/ ΕΖΕΣ-ΕΟΧ. Για τον σκοπό αυτό επιλέγησαν οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω εκτενούς ανάλυσης της βιβλιογραφίας και έδειξε ότι οι προσεγγίσεις τους δεν διέφεραν ουσιαστικά από αυτές που χρησιμοποιούνται εντός ΕΕ/ ΕΖΕΣ-ΕΟΧ.

Λεπτομερείς παρουσιάσεις αυτών των πρακτικών περιλαμβάνονται στη δημοσίευση «Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship». Περιλαμβάνονται οι στόχοι, το περιεχόμενο, η απόδοση και στοιχεία επικοινωνίας.

2.3 Αποτελέσματα της μελέτης

2.3.1 Δημοσίευση “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship”

Ένα από τα αποτελέσματα της μελέτης είναι η δημοσίευση “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship” (διαθέσιμη στην αγγλική και γαλλική γλώσσα). Παραθέτει τα 132 μέτρα που προσδιορίστηκαν σε εθνικό ή/ και περιφερειακό επίπεδο και περιλαμβάνει τα κύρια χαρακτηριστικά, τους στόχους και στοιχεία επικοινωνίας.

Επίσης, παρέχει λεπτομερή περιγραφή των δεκαπέντε περιπτώσεων καλών πρακτικών που εντοπίστηκαν στην ΕΕ και στις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ. Ολοκληρώνεται με λεπτομερή περιγραφή κάποιων άλλων περιπτώσεων καλών πρακτικών στον Καναδά, τις ΗΠΑ, τη Νέα Ζηλανδία, την Αυστραλία και την Ιαπωνία.

Η δημοσίευση αυτή επίσης παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία που ακολουθούν οι ερευνητές, τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση υφιστάμενων εθνικών μέτρων και για την αξιολόγηση και επιλογή καλών πρακτικών.

Τέλος, συνοψίζονται τα κύρια γενικά πορίσματα της έρευνας και παρέχονται κάποιες κατευθυντήριες γραμμές για μελλοντικές δράσεις.

2.3.2 Η βάση δεδομένων «Female Entrepreneurship»

Η βάση δεδομένων “Female Entrepreneurship” (διαθέσιμη στην αγγλική γλώσσα) περιέχει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που αναγνωρίστηκαν, συμπεριλαμβάνοντας τα κύρια χαρακτηριστικά, τους στόχους, τη σημασία, τις πηγές χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένης και της επιδότησης από την ΕΕ), λειτουργικά στοιχεία, τη φάση ανάπτυξης των επιχειρήσεων, αξιολόγηση, βραβεία, κλπ. Υπάρχει επίσης και σε CD-ROM (λογισμικό MS Access).

2.3.3 Ο οδηγός “Evaluating Actions and Measures Promoting Female Entrepreneurship”

Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης παρουσιάστηκε και ένας οδηγός αξιολόγησης. Διατίθεται στην αγγλική γλώσσα υπό τον τίτλο “Evaluating actions and measures promoting female entrepreneurship”. Το έγγραφο αυτό εστιάζει στην αξιολόγηση προγραμμάτων με ιδιαίτερη έμφαση σε συγκεκριμένες δράσεις και μέτρα που αποσκοπούν στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Παρέχει γενικές πληροφορίες που ενδέχεται να ενδιαφέρουν όσους ασχολούνται με την αξιολόγηση προγραμμάτων που έχουν δρομολογηθεί, καθώς και συγκεκριμένες πληροφορίες που αφορούν προγράμματα υποστήριξης γυναικών επιχειρηματιών και επίδοξων επιχειρηματιών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο οδηγός απευθύνεται μάλλον σε υπεύθυνους προγραμμάτων ή άλλα πρόσωπα αρμόδια για την υλοποίηση προγραμμάτων, παρά σε ειδικούς αξιολογητές. Κάνει εισαγωγή στις κύριες πτυχές της καθοδήγησης μιας αξιολόγησης και παρέχει μια γενική άποψη των πιο σχετικών τεχνικών ζητημάτων. Περιέχει χρήσιμα εργαλεία όπως πλέγματα αξιολόγησης, συστάσεις περί διάδοσης και χρήσης αποτελεσμάτων αξιολόγησης, κλπ.

Η δημοσίευση των καλών πρακτικών, της βάσης δεδομένων και του οδηγού αξιολόγησης διατίθεται στο Διαδίκτυο στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/bestproject-women.htm>

Αιτήσεις για τις έντυπες εκδόσεις της δημοσίευσης και του οδηγού αξιολόγησης και του CD-ROM που περιέχει τη βάση δεδομένων μπορούν να αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ακόλουθη διεύθυνση:
Entr-Craft-Small-Business@cec.eu.int ή μέσω φαξ: +32 / 2 / 299.81.10

3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

3.1 Στόχοι

Το ευρωπαϊκό φόρουμ για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) στις 28 Μαρτίου 2003. Οι στόχοι του φόρουμ ήταν οι ακόλουθοι:

- Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης “Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship”.
- Δημιουργία ανοιχτής συζήτησης σχετικά με ζητήματα περί γυναικείας επιχειρηματικότητας
- Διερεύνηση της μελλοντικής πορείας

3.2 Συμμετέχοντες

400 συμμετέχοντες από 31 κράτη και αρκετοί διεθνείς οργανισμοί παρευρέθηκαν στην εκδήλωση αυτή. Εκπροσώπησαν επαγγελματικές οργανώσεις, εθνικές και περιφερειακές διοικήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μελών του δικτύου WES, ακαδημαϊκών, ερευνητικών ιδρυμάτων, εμπορικών επιμελητηρίων, τραπεζών, κέντρων Euro Info, συμβούλων, ΜΚΟ και επιχειρηματιών από την ΕΕ και ΕΖΕΣ/ΕΟΧ, υποψήφιος και γείτονες χώρες.

Εκπροσωπήθηκαν και ιδρύματα της ΕΕ, συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που αναλαμβάνουν προγράμματα ή πρωτοβουλίες οι οποίες αφορούν θέματα γυναικείας επιχειρηματικότητας, καθώς και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

3.3 Κύρια ζητήματα που συζητήθηκαν

Σε βιντεοσκοπημένο μήνυμα, ο κ. Erkki LIIKANEN, ο ευρωπαϊός Επίτροπος σχετικά με τις επιχειρήσεις και την κοινωνία της πληροφορίας, εξέφρασε τη δέσμευσή του για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και ζήτησε από τους συμμετέχοντες να συμβάλουν ενεργά στον διάλογο σχετικά με το μέλλον της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη που ξεκίνησε από την Πράσινη Βίβλο για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη⁵.

Μετά το μήνυμα αυτό ακολούθησε η ομιλία του κ. Timo SUMMA, Διευθυντή για την προώθηση της επιχειρηματικότητας στη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Εκπρόσωπος της Επιτροπής για τις ΜΜΕ. Στην ομιλία του, ο κ. Summa υπογράμμισε την πρόθεση της Επιτροπής να προωθήσει ενεργά τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν γνώσεις και να υιοθετήσουν τις καλές πρακτικές που προσδιορίστηκαν. Έκανε έκκληση στις οργανώσεις γυναικών επιχειρηματιών να συμβάλουν στις διαβουλεύσεις που ξεκίνησαν μέσω της Πράσινης Βίβλου.

Η πρώτη παρουσίαση στη διάρκεια της πρωινής συνεδρίασης πραγματοποιήθηκε από το Αυστριακό Ινστιτούτο Μελετών για Μικρές Επιχειρήσεις, το οποίο είχε πραγματοποιήσει έρευνα επί υφιστάμενων μέτρων στήριξης υπέρ των γυναικών επιχειρηματιών ή επίδοξων επιχειρηματιών. Επεξηγήθηκαν τα κύρια χαρακτηριστικά και πορίσματα της έρευνας, καθώς και η μεθοδολογία, η ορολογία και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν.

Ακολούθησε παρουσίαση του ευρωπαϊκού δικτύου για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (WES). Η παρουσίαση αυτή επικεντρώθηκε στην ανάγκη βελτίωσης της δικτύωσης μεταξύ διοικήσεων και επαγγελματικών οργανώσεων και τη σπουδαιότητα μάθησης από τις καλές πρακτικές άλλων.

Στη συνέχεια ακολούθησε η παρουσίαση του πρώτου γύρου περιπτώσεων καλής πρακτικής, ως εξής:

- 1) Ηλεκτρονικό σεμινάριο για γυναίκες που ξεκινούν επιχειρήσεις (**“On line course for Female Enterprise Starters”**)
- 2) Ταμείο εγγυήσεως για τη δημιουργία, την εξαγορά ή ανάπτυξη επιχειρήσεων με πρωτοβουλία γυναικών (**“Guarantee Fund for the Creation, the Take-over or the Development of Enterprises on the Initiative of Women”**)
- 3) Υπηρεσίες του Ινστιτούτου γυναικών (**“The Women’s Institute Services – Empresarias-Net Programme”**)
- 4) Γυναίκες στο δίκτυο (**“Women into the Network”**)
- 5) Επιχειρηματικός φορέας για τις γυναίκες (**“Women’s Enterprise Agency”**)
- 6) Σύμβουλοι επιχειρήσεων για γυναίκες (**“Business Advisers for Women”**)

---

⁵ http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/green_paper/index.htm

Ακολούθησε παρουσίαση της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL (πυλώνας επιχειρηματικής δημιουργίας)⁶.

Μετά τις παρουσιάσεις αυτές ακολούθησε εποικοδομητική συζήτηση. Πολλά ήταν τα ζητήματα που συζητήθηκαν, όπως η ανάγκη για συνεχιζόμενη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για μικρές εταιρείες, η έλλειψη αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων σε σχέση με υφιστάμενες γυναίκες επιχειρηματίες και συν-επιχειρηματίες, η ανάγκη προώθησης της δικτύωσης μεταξύ επαγγελματικών οργανώσεων γυναικών επιχειρηματιών, το πρόβλημα μεταφοράς επιχειρήσεων (ουσιώδους σημασίας για τους συν-επιχειρηματίες) και η ανάγκη βελτίωσης των διαύλων επικοινωνίας με τράπεζες προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση γυναικών επιχειρηματιών σε μικροδάνεια.

Στη διάρκεια της απογευματινής συνεδρίας, παρουσιάστηκε από την Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Έρευνας) η έκθεση για τις γυναίκες στη βιομηχανική έρευνα⁷.

Ακολούθησε η παρουσίαση του δεύτερου γύρου περιπτώσεων καλής πρακτικής, ως εξής:

- 1) **AUDUR: Δημιουργία πλούτου με τη ζωτικότητα των γυναικών (Creating Wealth with Women's Vitality)**
- 2) Εργαστήριο επιχειρηματικής δημιουργίας (“**Enterprise Creation Shop**”)
- 3) Εστιάζοντας στις γυναίκες (“**Women in Focus**”)
- 4) Στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας (“**Support of Female Entrepreneurship**”)
- 5) Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (“**Reinforcement of Female Entrepreneurship**”)
- 6) Ο ιπτάμενος επιχειρηματίας (“**The Flying Entrepreneur**”)
- 7) Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών (“**The Business Women Centre**”)

Η συζήτηση που ακολούθησε μετά τις παρουσιάσεις αυτές εστίασε στην ανάγκη βελτίωσης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την αξιολόγηση του αντίκτυπο του Basel II στις επιχειρήσεις που διαχειρίζονται γυναίκες.

Τέθηκε, επίσης, το ζήτημα της σπουδαιότητας της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα, όπως και η ανάγκη για βελτίωση των προγραμμάτων παρακολούθησης και καθοδήγησης που αυξάνουν την αυτοπεποίθηση επίδοξων επιχειρηματιών για ενασχόληση με επιχειρηματικές δραστηριότητες.

---

⁶ http://europa.eu.int/comm/employment_social/equal/index_en.html

⁷ http://www.europa.eu.int/comm/research/science-society/women/wir/index_en.html

3.4 Συμπεράσματα

Τα κύρια συμπεράσματα του φόρουμ επεσήμανε ο κ. Franco IANNIELLO, επικεφαλής της μονάδας βιοτεχνιών, μικρών επιχειρήσεων, συνεταιρισμών και συλλόγων της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα συμπεράσματα αυτά παρουσιάζονται υπό την κεφαλίδα 4 της παρούσας έκθεσης. Διατίθενται επίσης και στον ακόλουθο ιστοτόπο:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/bestproject-women.htm>.

Επεσήμανε ότι χρειάζεται περισσότερη εργασία στους εξής τομείς:

- Βελτίωση της ενημέρωσης
- Διευκόλυνση της δικτύωσης
- Βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση

4 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Συστάσεις

Αν και το μεγαλύτερο μέρος του σχεδίου αφορά τη μελέτη και το φόρουμ, οι αξιωματούχοι της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων πραγματοποίησαν εκτενή αριθμό επαφών και διαβουλεύσεων στη διάρκεια ζωής του σχεδίου. Μεταξύ των φορέων με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις περιλαμβάνονται εθνικές διοικήσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, κέντρα Euro Info, τράπεζες, διεθνείς οργανισμοί (όπως ο ΟΟΣΑ, το ΔΓΕ και τα Ηνωμένα Έθνη), επιχειρηματίες, ερευνητές και άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής.

Έτσι, αρκετές από τις συστάσεις που περιέχει η παρούσα έκθεση απορρέουν από την εργασία αυτή και, στις περισσότερες περιπτώσεις, επιβεβαιώθηκαν από τη μελέτη και τα αποτελέσματα του φόρουμ.

Αρκετοί είναι, λοιπόν, οι βασικοί παράγοντες επιτυχίας που στηρίζουν την καλή πρακτική στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την εμπειρία που αποκτήθηκε από αυτό το σχέδιο. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τα εξής:

- Οι φορείς θα πρέπει να χρησιμοποιούν γυναίκες **καθοδηγήτριες, εκπαιδευτριες και συμβούλους** όπου είναι δυνατόν προκειμένου να αυξηθεί η σημασία των μέτρων για τις γυναίκες και να παρασχεθούν **πρότυπα**.
- Τα μέτρα θα πρέπει να σχεδιάζονται τόσο σε επίπεδο ομάδων όσο και ιδιωτών. Τα μέτρα σε επίπεδο ομάδας θα προσφέρουν στις γυναίκες τη δυνατότητα να κάνουν επαφές, να δικτυωθούν και να μάθουν από την εμπειρία άλλων. Τα **μέτρα**

σε επίπεδο ιδιωτών θα επιτρέψουν στις γυναίκες τη λήψη άκρως αποτελεσματικών συμβουλών που σχετίζονται άμεσα με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

- Τα μέτρα που υποστηρίζουν τη σύσταση επιχειρήσεων θα πρέπει να εστιάζουν σε τομείς που μπορούν να αποφέρουν στις γυναίκες επαρκές εισόδημα, ενισχύοντας έτσι την οικονομική αυτάρκεια των γυναικών. Κατά συνέπεια, σημαντικές είναι οι στρατηγικές για την προώθηση των γυναικών σε αγορές μεγαλύτερης αξίας σε παραδοσιακούς ή νέους τομείς.
- Τα **μέτρα κατάρτισης** θα πρέπει να ακολουθούν μια τμηματική προσέγγιση, τόσο με ένα σύνολο βασικών αντικειμένων, όπως η κοστολόγηση, το μάρκετινγκ, η λογιστική και οι διαπραγματεύσεις, καθώς και με τη δυνατότητα επιλογής από ένα σύνολο επιπλέον αντικειμένων σε διάφορους ουσιώδεις τομείς. Το γεγονός αυτό θα καταστήσει την κατάρτιση **ευέλικτη** και θα δώσει στους πελάτες τη δυνατότητα ανεξάρτητης επιλογής των δεξιοτήτων στις οποίες θέλουν να εστιάσουν.
- Τα μέτρα κατάρτισης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν **κατάρτιση ανάπτυξης επιχειρηματικότητας** προς υιοθέτηση της στάσης που απαιτείται για το ξεκίνημα και τη διαχείριση μιας νέας επιχείρησης. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες ίσως να μην είναι επαρκείς για τις γυναίκες που συχνά στερούνται σιγουριάς και εμπιστοσύνης στις ικανότητές τους ως επιχειρηματιών.
- Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να λαμβάνουν **υποστήριξη μετά το ξεκίνημα**, αφού εφαρμόσουν τις δεξιότητες που έχουν μάθει από την έως τώρα κατάρτιση. Η υποστήριξη αυτή μπορεί, για παράδειγμα, να παρασχεθεί μέσω καθοδήγησης, εξετάζοντας τα συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες. Επιπλέον, η **καθοδήγηση πριν την έναρξη** θα βοηθήσει τις γυναίκες που σκέφτονται να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση να κρίνουν αν πρόκειται για σωστή επιλογή σταδιοδρομίας.
- Οι γυναίκες επιχειρηματίες δεν θα πρέπει να είναι το μόνο σημείο εστίασης των μέτρων επιχειρηματικής υποστήριξης και προσωπικής ανάπτυξης. Σημαντική είναι και η προσέγγιση νεαρών γυναικών που θα τις ενθαρρύνει να γίνουν επιχειρηματίες και να αναπτύξουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους.
- Η **πρόσβαση στην πίστωση** θα πρέπει να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο της υποστήριξης των επιχειρήσεων καθώς η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση αποτελεί εμπόδιο που αντιμετωπίζουν πολλοί επιχειρηματίες, άντρες και γυναίκες. Διαφορετικές μέθοδοι παροχής πρόσβασης στη χρηματοδότηση, όπως εγγυήσεις δανείων ή **συνεταιρισμοί** με επίσημα χρηματοοικονομικά ιδρύματα θα μειώσουν το κόστος παροχής πίστωσης, ειδικά σε μικροεπιχειρηματίες και γυναίκες επιχειρηματίες.
- Η **δικτύωση** μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη πηγή έμπνευσης για ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ επαγγελματιών οργανώσεων. Μπορεί, επίσης, να προσφέρει στις επίδοξες επιχειρηματίες την απαραίτητη αυτοπεποίθηση προκειμένου να ενασχοληθούν με επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Εκδηλώσεις που προσελκύουν το ενδιαφέρον των **μέσων ενημέρωσης** μπορούν να ενισχύσουν το προφίλ των γυναικών επιχειρηματιών, **ευαισθητοποιώντας** σχετικά με τα προβλήματα, αλλά και τις δυνατότητές τους.

- Η **δομημένη αξιολόγηση** των μέσων υποστήριξης αποτελεί αποτελεσματικό μέσο που βοηθά τους παράγοντες λήψης αποφάσεων στον καλύτερο σχεδιασμό μελλοντικών πρωτοβουλιών και τον επαναπροσανατολισμό πόρων.
- Η **αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων εθνικών ή κοινοτικών πολιτικών** που επηρεάζουν τις γυναίκες επιχειρηματίες μπορούν να εντείνουν την αποτελεσματικότητα της προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

4.2 Συμπεράσματα

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχουν θέσει το ζήτημα της γυναικείας επιχειρηματικότητας ως προτεραιότητα στο πλαίσιο της διαδικασίας Best. Αν και όλα τα κράτη μέλη έχουν αναγνωρίσει τη σπουδαιότητα της προώθησης της επιχειρηματικότητας γενικά και έχουν υλοποιήσει συγκεκριμένες δράσεις ή μέτρα τα τελευταία χρόνια ιδίως για την υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, αυτή είναι η πρώτη φορά που αναλαμβάνεται διαδικασία ανταλλαγής καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσω του φόρουμ, η διαδικασία αυτή έχει επεκταθεί και πέραν των ΕΕ25.

Τα παραδείγματα καλής πρακτικής που παρέχονται στην παρούσα έκθεση μπορούν να ενθαρρύνουν τον διάλογο μεταξύ των κρατών μελών και να ενισχύσουν την ανταλλαγή εμπειριών στο θέμα της προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Αν και η επιχειρηματική κουλτούρα και η κατάσταση των γυναικών στην κοινωνία μπορεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες είναι αρκετά παρόμοια. Βασικά, το σημαντικό είναι να μάθουν οι γυναίκες τις ευκαιρίες που έχουν σήμερα, καθώς και να λάβουν υποστήριξη στη δημιουργία των απαραίτητων επιχειρηματικών επαφών. Συχνά οι γυναίκες φαίνεται ότι υιοθετούν διαφορετική προσέγγιση από τους άντρες στη λειτουργία μιας επιχείρησης. **Συνεπώς, είναι σημαντική η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δύο φύλα κατά τον σχεδιασμό και την παράδοση μέτρων στήριξης που απευθύνονται σε γυναίκες επιχειρηματίες.** Για παράδειγμα, οι φορείς πρέπει πάντα να είναι ενήμεροι σχετικά με τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των γυναικών και ανδρών πελατών τους, και τα εμπόδια που επηρεάζουν την οικονομική τους συμμετοχή κατά τον σχεδιασμό αντίστοιχων μέτρων στήριξης.

Έχει αποδειχτεί ότι υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι αντιμετώπισης γενικών προβλημάτων, αλλά και προβλημάτων σε επίπεδο κράτους που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες. Καθώς πολλά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες είναι κοινά σε ολόκληρη την Ευρώπη, **οι περισσότερες καλές πρακτικές που έχουν περιγραφεί μπορούν να εμπλουτίσουν το σύνολο των πιθανών δράσεων στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.** Η προσέγγιση που θα επιλεγεί, είτε πρόκειται για κάποιο ίδρυμα που παρέχει ευρύ φάσμα υπηρεσιών προς (επίδοξες) γυναίκες επιχειρηματίες, ειδικά προγράμματα στήριξης, ηλεκτρονικές πλατφόρμες ή ειδικές εκδηλώσεις, εξαρτάται περισσότερο από το εύρος και είδος των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν παρά από το πολιτικό υπόβαθρο κάποιου κράτους. Ως προς αυτό, αξίζει να παρατηρηθεί ότι οι προσεγγίσεις των άλλων πέντε χωρών του ΟΟΣΑ που αναλύονται στη μελέτη δεν σημείωσαν

ουσιαστικές διαφορές ως προς τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις χώρες ΕΖΕΣ/ ΕΟΧ.

Το σχέδιο αυτό και οι σχετικές δράσεις παρακολούθησης μπορούν να ανοίξουν τον δρόμο για **μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τα συγκεκριμένα προβλήματα και φραγμούς που αντιμετωπίζουν οι (επίδοξες) γυναίκες επιχειρηματίες και την ενθάρρυνση των συζητήσεων για τις καταλληλότερες δράσεις και μέτρα** που θα βοηθήσουν τις γυναίκες επιχειρηματίες να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια.

Η δημοσίευση της Πράσινης Βίβλου για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη και οι αποκρίσεις στις δημόσιες διαβουλεύσεις, παράλληλα με τις δραστηριότητες του εκπροσώπου της Επιτροπής για τις ΜΜΕ ⁸ θα υπογραμμίσουν οπωσδήποτε τα ζητήματα που αφορούν την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, υποστηρίζοντας έτσι τη δημιουργία και επέκταση των επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες.

---

⁸ http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy/index.htm

Annex 1 : EXAMPLES OF GOOD PRACTICES IN THE EU AND ETFA/EEA COUNTRIES

ΦΟΡΕΙΣ

Θέμα

Το «Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών» («Businessfrauencenter», bfc) στην Αυστρία, παρέχει σταθερή, κατάλληλη υποστήριξη, που απευθύνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών επιχειρηματιών και στηρίζεται στη δικτύωση και σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις με τους πελάτες του.

Φορέας

Το Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών ιδρύθηκε στη Βιέννη το 1997 από το Υπουργείο για τη θέση της Γυναίκας, ως κέντρο πληροφόρησης για νέες γυναίκες επιχειρηματίες, το οποίο παρέχει συμβουλές για χρηματοοικονομικά θέματα. Το Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών είναι ιδιωτικός φορέας που χρηματοδοτείται από συνδρομές μελών, αμοιβές για την παροχή υπηρεσιών καθώς και από κονδύλια που προέρχονται κυρίως από το Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλειας και Γενεών. Προς το παρόν, υπάρχουν τρία σημεία επαφής του Κέντρου γυναικών επιχειρηματιών: στη Βιέννη, στο Graz και στο Klagenfurt. Οι υπηρεσίες που παρέχονται σε κάθε σημείο επαφής κυμαίνονται από την υποστήριξη για τη δημιουργία επιχειρήσεων και την πληροφόρηση έως την παροχή συμβουλών, την κατάρτιση και τη δικτύωση. Οι υπηρεσίες που παρέχονται διαφοροποιούνται ελάχιστα από σημείο σε σημείο.

Περιεχόμενο

Ο χαρακτήρας δικτύωσης του Κέντρου γυναικών επιχειρηματιών θα πρέπει να εγγυάται την παροχή ολοκληρωμένης στήριξης στους πελάτες του. Δεδομένου ότι στην Αυστρία η πλειονότητα των γυναικών επιχειρηματιών διαθέτουν ατομική επιχείρηση, η ανταλλαγή εμπειριών με άλλα μέλη του Κέντρου θεωρείται πολύ σημαντική. Το δίκτυο του Κέντρου γυναικών επιχειρηματιών επιτρέπει στις γυναίκες επιχειρηματίες να αναπτύξουν επαφές με ικανούς εταίρους, να έχουν πρόσβαση στην εμπειρία άλλων επιχειρηματιών, να ωφεληθούν από τη δραστηριοποίηση της ομάδας, καθώς και να έρθουν σε επαφή με πιθανούς εταίρους συνεργασίας και πελάτες. Τα μέλη του δικτύου μπορούν να συμμετέχουν στις μηνιαίες συσκέψεις δικτύου και να απολαμβάνουν έκπτωσης 25 % επί του κόστους συμμετοχής σε εργαστήρια ή σεμινάρια που παρέχονται από το Κέντρο. Όλα τα μέλη του δικτύου έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν την επιχείρησή τους στην αρχική σελίδα του bfc και στο ενημερωτικό δελτίο του bfc δωρεάν.

Το πρόγραμμα καθοδήγησης του Κέντρου γυναικών επιχειρηματιών είναι προσαρμοσμένο στις μεμονωμένες ανάγκες κάθε πελάτη. Οι γυναίκες επιχειρηματίες θέτουν στόχους, τους οποίους θα ήθελαν να επιτύχουν στο πλαίσιο των συνεδριών καθοδήγησης. Προκειμένου η καθοδήγηση να είναι επαρκώς στοχοθετημένη και αποτελεσματική, οι γυναίκες επιχειρηματίες παραλαμβάνουν ένα σχετικό

ερωτηματολόγιο και καταλόγους ελέγχου για προετοιμασία. Εφόσον απαιτείται, η καθοδήγηση μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί μέσω τηλεφώνου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών παρέχει ένα πρόγραμμα συνολικής κατάρτισης εξάμηνης διάρκειας. Στο πρόγραμμα κατάρτισης περιλαμβάνονται η ατομική διαχείριση, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η εμπορική προώθηση, καθώς και η απόκτηση πελατών και η επικοινωνία μαζί τους. Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν τις δικές τους επιχειρηματικές ιδέες και σχέδια δράσης σε μια ομάδα, με αποτέλεσμα να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη ομάδων και η δικτύωση μεταξύ των γυναικών επιχειρηματιών. Η συμμετοχή περιορίζεται σε 12 άτομα, προκειμένου να διασφαλίζεται η εντατική και προσωπική αρωγή. Για την αξιολόγηση των ωφελειών από την κατάρτιση, καθώς και για την τακτική βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση κάθε προγράμματος κατάρτισης λαμβάνει χώρα μια συνάντηση με τους πελάτες του Κέντρου, με σκοπό να συζητηθούν τα αποτελέσματα της κατάρτισης στις γυναίκες επιχειρηματίες. Τον Απρίλιο του 2002 ξεκίνησε το τρίτο πρόγραμμα κατάρτισης.

Επιδόσεις

Οι επιδόσεις του Κέντρου γυναικών επιχειρηματιών στη Βιέννη τεκμηριώνονται από τα στοιχεία επιτυχίας του φορέα. Το 2001, υποβλήθηκαν περισσότερα από 200.000 ερωτήματα μέσω του Διαδικτύου, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση των ημερήσιων ερωτημάτων από 82 τον Δεκέμβριο του 2000 σε περισσότερα από 1.000 τον Δεκέμβριο του 2001. Περισσότερα από 3.000 ενημερωτικά δελτία στάλθηκαν σε ενδιαφερόμενους και παρασχέθηκαν συμβουλές σε 271 (εν δυνάμει) γυναίκες επιχειρηματίες στο πλαίσιο 28 εκδηλώσεων του bfc. Επίσης, 13 εκδηλώσεις με 260 συμμετέχοντες συνδιοργανώθηκαν από το Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών. Το Κέντρο γυναικών επιχειρηματιών ξεκίνησε επίσης μια εκστρατεία ευρείας προώθησης στα κύρια μέσα ενημέρωσης της Αυστρίας. Το Κέντρο αποτέλεσε το θέμα άρθρων που δημοσιεύτηκαν σε όλες σχεδόν τις εφημερίδες και τα περιοδικά καθώς και τηλεοπτικών εκπομπών, γεγονός που υποδηλώνει την υψηλή αναγνώριση του bfc από πιθανούς πελάτες του στην Αυστρία.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Businessfrauencenter
κ. Sylvia Fullmann
Dominikanerbastei 21/40
A-1010 Vienna
αρ. τηλ.: +43/1/5353265
αρ. τηλεομ: +43/1/546800265
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: office@bfc.at
Διαδίκτυο: www.bfc.at

Θέμα

Ο «Οργανισμός επιχειρήσεων γυναικών» («Naisyrittäjyyskeskus» - ΟΕΓ) της Φινλανδίας προωθεί την επιχειρηματικότητα και τη δικτύωση ανάμεσα σε νέες

γυναίκες επιχειρηματίες. Έχει δοθεί μεγάλη δημοσιότητα στο μοντέλο καθοδήγησης που χρησιμοποιεί, το οποίο συμβάλλει σημαντικά στην προβολή της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Φορέας

Ο Οργανισμός επιχειρήσεων γυναικών (ΟΕΓ) ιδρύθηκε το 1996 και ανήκει στο δίκτυο του φινλανδικού οργανισμού εργασιών και επιχειρήσεων. Αρχικά, χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας της Φινλανδίας, καθώς και από ιδιωτικές επιχειρήσεις, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, ομοσπονδίες φινλανδικών επιχειρήσεων και εκπαιδευτικά ιδρύματα. Από το 2000, ο ΟΕΓ λαμβάνει πρόσθετη χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Υπουργείο Παιδείας της Φινλανδίας. Ο ΟΕΓ είναι ο μόνος από τους 30 οργανισμούς επιχειρήσεων της Φινλανδίας που παρέχει υπηρεσίες ειδικά για γυναίκες. Η λειτουργία του στηρίζεται στην υποστήριξη και στην παροχή δωρεάν συμβουλών σε διάφορους τομείς επιχειρήσεων, από έμπειρες γυναίκες επιχειρηματίες.

Περιεχόμενο

Ο Οργανισμός επιχειρήσεων γυναικών παρέχει υπηρεσίες κατάρτισης και πληροφόρησης για τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης, μεμονωμένες συμβουλές, κατάρτιση και καθοδήγηση. Οι δραστηριότητες δίνουν έμφαση στη δημιουργία επιχειρηματιών.

Επιτυχία μέσω επιχειρηματικής καθοδήγησης: Το μοντέλο καθοδήγησης που δημιουργήθηκε από τον ΟΕΓ βασίζεται στις πρακτικές ανάγκες των νέων γυναικών επιχειρηματιών. Στο πλαίσιο τακτικών, εμπιστευτικών συζητήσεων, ο προσωπικός μέντορας – μια προσεκτικά επιλεγμένη έμπειρη επιχειρηματίας

– υποστηρίζει την ασκούμενη, δηλαδή τη νέα επιχειρηματία, με τις γνώσεις, την εμπειρία και τις επαφές της, παρέχοντας με αυτό τον τρόπο συμβουλές και υποστήριξη προσαρμοσμένες στις ανάγκες της. Ο ΟΕΓ έχει υλοποιήσει 15 προγράμματα καθοδήγησης από το 1998, στη Φινλανδία και στο εξωτερικό. Επί του παρόντος, έχει ξεκινήσει ένα κοινό πρόγραμμα καθοδήγησης για γυναίκες επιχειρηματίες από τη Φινλανδία και τη Λιθουανία.

Κατάρτιση, παροχή συμβουλών και υπηρεσίες πληροφόρησης: Ο ΟΕΓ παρέχει, μέσω προγραμμάτων κατάρτισης, μεμονωμένες δωρεάν συμβουλές, εκδηλώσεις δικτύωσης, επιχειρηματικές συμβουλές και πληροφόρηση σχετικά με τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης. Μια μεμονωμένη ομάδα κατάρτισης περιλαμβάνει έως και 12 γυναίκες. Τα θέματα των προγραμμάτων καθορίζονται με βάση τις ανάγκες των πελατών. Όλοι οι εμπειρογνώμονες και οι ομιλητές είναι εν ενεργεία επιχειρηματίες. Επίσης, η αυτό-αξιολόγηση με τη βοήθεια εντύπων στα οποία οι πελάτες καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε προγράμματος κατάρτισης, μαθημάτων ή εκδήλωσης.

Προβολή της γυναικείας επιχειρηματικότητας: Εξ αρχής, ένας από τους βασικούς στόχους του ΟΕΓ ήταν να αυξήσει την προβολή των γυναικών επιχειρηματιών. Στο πλαίσιο αυτό, δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στη διαφήμιση. Για παράδειγμα, τα μοντέλα και οι λειτουργίες του ΟΕΓ έχουν αποτελέσει το θέμα περισσότερων από 40 άρθρων σε διάφορα περιοδικά και εφημερίδες, και εκπομπές σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του μεταδόθηκαν σε διάφορους ραδιοφωνικούς σταθμούς το 2002. Επίσης, ο ΟΕΓ συνεργάζεται με ένα δίκτυο ειδικών συμβούλων γυναικείας επιχειρηματικότητας, το οποίο ορίστηκε από τα 15 Κέντρα απασχόλησης και

οικονομικής ανάπτυξης της Φινλανδίας, με σκοπό τη διάδοση και την υλοποίηση του μοντέλου καθοδήγησης σε όλη τη Φινλανδία. Ο ΟΕΓ διατηρεί επίσης δίκτυα με τοπικές επιχειρήσεις, προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Επιδόσεις

Το έργο του ΟΕΓ έχει κερδίσει διεθνή αναγνώριση. Ιδιαίτερα το μοντέλο επιχειρηματικής καθοδήγησης, μέσω του οποίου ορίζεται προσωπικός μέντορας για τους νέους επιχειρηματίες, έχει προκαλέσει ενδιαφέρον σε διάφορες χώρες, όπως η Σουηδία, η Λιθουανία και το Ηνωμένο Βασίλειο (Β. Ιρλανδία). Το έργο του ΟΕΓ αποτέλεσε δημοφιλές θέμα συζήτησης σε διάφορες διεθνείς διασκέψεις, σεμινάρια, καθώς και σε διάφορες δημοσιεύσεις. Το 2002, οργανώθηκαν περισσότερες από 300 συναντήσεις με εμπειρογνώμονες και συμβούλους, περισσότερες δε από 200 γυναίκες παρακολούθησαν διαλέξεις γύρω από ειδικά θέματα. Περισσότερες από 800 γυναίκες συμμετείχαν σε σεμινάρια ή εκδηλώσεις με αντικείμενο τη γυναικεία επιχειρηματικότητα σε όλη τη Φινλανδία, και σχεδόν 100 γυναίκες συμμετείχαν σε εκδηλώσεις ενημέρωσης που διοργανώθηκαν από τον ΟΕΓ. Εκτιμάται ότι αυτές οι δραστηριότητες είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία περίπου 80 νέων επιχειρήσεων το 2002.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Naisyrittäjyyskeskus κ. Ritva Nyberg Kaisaniemenkatu 1 Ba 71 FIN-00100 Helsinki αρ. τηλ.: +358/9/5422/4466 αρ. τηλεομ.: +358/9/5422/4488 ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: ritva.nyberg@nyek.inet.fi Διαδίκτυο: www.naisyrittajyyskeskus.fi
---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Θέμα

Το πρόγραμμα «Ίπτάμενοι επιχειρηματίες» («De Vliegende Ondernemer») του Βελγίου αποσκοπεί στην αύξηση του αριθμού των γυναικών επιχειρηματιών μέσω της «εξομάλυνσης» της ανεξάρτητης επιχειρηματικότητας, δηλαδή διευκολύνοντας τις γυναίκες επιχειρηματίες να εξισορροπήσουν την επαγγελματική και την προσωπική τους ζωή, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να απευθυνθούν σε έναν επαγγελματία εκπρόσωπο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Φορέας

Οι «Ιπτάμενοι επιχειρηματίες» έχουν σκοπό να αποτελέσουν ένα νέο επαγγελματικό κλάδο. Το πρόγραμμα επιτρέπει στις γυναίκες να εξελιχθούν σε ανεξάρτητους επιχειρηματίες, οι οποίοι θα αντικαθιστούν προσωρινά μια εν ενεργεία επιχειρηματία ή τον εταίρο της σε περιπτώσεις απρόβλεπτων καταστάσεων (π.χ. ασθένεια, ατύχημα, κρίση), προγραμματισμένων απουσιών (π.χ. διακοπές, άδεια μητρότητας, κατάρτιση) ή περιόδους μεγάλου φόρτου εργασίας. Το πρόγραμμα «Ιπτάμενοι επιχειρηματίες» υλοποιήθηκε από το «Κέντρο ανεξάρτητων γυναικών επιχειρηματιών» («Centrum van Zelfstandige Ondernemende Vrouwen» - CEZOV) του οργανισμού Markant τον Οκτώβριο του 2001. Τα προγράμματα κατάρτισής του λαμβάνουν χώρα στις πέντε επαρχίες της Φλάνδρας και στις Βρυξέλλες. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα «Ιπτάμενοι επιχειρηματίες» είναι ένας κύκλος κατάρτισης που περιλαμβάνει τρεις ενότητες και μια τελική περίοδο πρακτικής άσκησης: Η πρώτη ενότητα είναι μία *σειρά μαθημάτων για αρχάριους* που σκοπό έχει να προσφέρει μια ορθή οικονομική βάση στους «Ιπτάμενους επιχειρηματίες» και περιλαμβάνει προκαταρκτικές διαδικασίες, τεχνικές πωλήσεων, λογιστικά και φορολογικά θέματα, διεκπεραίωση εντολών και έκδοση τιμολογίων, καθώς και χρηματοοικονομικό και επιχειρηματικό σχεδιασμό.

Μετά τη σειρά μαθημάτων για αρχάριους ακολουθεί η *κατάρτιση ΤΠΕ*, η οποία καλύπτει κυρίως την εκμάθηση των προγραμμάτων Word, Excel, Outlook, και του Διαδικτύου, και είναι προσαρμοσμένη στις γνώσεις των συμμετεχόντων. Η κατάρτιση ΤΠΕ αποσκοπεί στην εξάλειψη των αδυναμιών πολλών γυναικών επιχειρηματιών στον τομέα των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Η τελευταία ενότητα πραγματεύεται την *επιχειρηματική ανάπτυξη*. Στόχοι της είναι η ενίσχυση της προσωπικότητας, η κατάρτιση στην αξιολόγηση καταστάσεων, η εκμάθηση ορθού χρονικού προγραμματισμού και η κατάρτιση στον τομέα της επικοινωνίας.

Το πρόγραμμα κατάρτισης ακολουθείται από μια περίοδο *πρακτικής άσκησης* με έναν ανεξάρτητο επιχειρηματία, η οποία επιτρέπει στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις τους. Ο υποψήφιος «Ιπτάμενος επιχειρηματίας» καλείται να προετοιμάσει μια παρουσίαση για το σκοπό αυτό, προκειμένου να παρουσιάσει τον εαυτό του σε επιχειρήσεις στις οποίες ενδεχομένως θα λάβει χώρα η πρακτική άσκηση.

Μετά την ολοκλήρωση της σειράς μαθημάτων, κάθε συμμετέχων λαμβάνει ένα σχετικό πιστοποιητικό και αξιολογεί τους ομιλητές. Οι κρίσεις των συμμετεχόντων, καθώς και των εκπαιδευτών που συνεργάζονται με το Κέντρο ανεξάρτητων γυναικών επιχειρηματιών, το οποίο παρακολουθεί τα μαθήματα και, όταν κρίνεται απαραίτητο, κάνει τροποποιήσεις, διασφαλίζουν την υψηλή ποιότητα και συνάφεια του προγράμματος.

Επιδόσεις

Το ενδιαφέρον για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα «Ιπτάμενοι επιχειρηματίες» είναι πολύ υψηλό. Από την έναρξη του προγράμματος τον Οκτώβριο του 2001 έως τον Ιούνιο του 2002, υποβλήθηκαν αιτήσεις για πληροφοριακό υλικό από 250 άτομα και, λόγω της περιορισμένης δυναμικότητας, 55 άτομα παρακολουθούν προς το παρόν το πρόγραμμα. Εκτός από την καθιέρωση των «Ιπτάμενων επιχειρηματιών» ως νέου επαγγελματικού κλάδου, το CEZOV εργάζεται με σκοπό την καθιέρωση νομικού και κοινωνικού καθεστώτος των «Ιπτάμενων επιχειρηματιών». Η δυνατότητα να απευθύνονται σε «Ιπτάμενους επιχειρηματίες» έχει ήδη ενσωματωθεί στην ασφαλιστική πολιτική των ανεξάρτητων επιχειρηματιών.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Markant CEZOV κ. Christine Van Nuffel Spastraat 8 B-1000 Brussels αρ. τηλ.: +32/2/2869340 αρ. τηλεομ.: +32/2/2869369 ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: christine.vannuffel@markantvzw.be
---

Θέμα

Το «Ταμείο εγγυήσεων για τη δημιουργία, την ανάληψη ή την ανάπτυξη επιχειρήσεων με πρωτοβουλία γυναικών» («Fonds de Garantie pour la Création, la Reprise ou le Développement d'Entreprise à l'Initiative des Femmes» - FGIF) στη Γαλλία διευκολύνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για γυναίκες που επιθυμούν να δημιουργήσουν, να αναλάβουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω μια επιχείρηση.

Φορέας

Το FGIF δημιουργήθηκε για να ανταποκριθεί στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε τραπεζικές πιστώσεις. Αρμόδιος για τη διαχείριση του FGIF είναι ο ιδιωτικός φορέας «Institut de Développement de l'Économie Sociale» (IDES) (Ινστιτούτο ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας). Επίσης, χρηματοδοτείται, μεταξύ άλλων, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Το IDES ιδρύθηκε το 1983, όταν οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας (δηλαδή οι σύλλογοι, οι συνεταιρισμοί κλπ.) αποφάσισαν να επενδύσουν μέρος του αποθεματικού τους προς όφελος των επιχειρήσεων του κοινωνικού τομέα. Από το 1989, το IDES διαχειρίζεται διάφορα ταμεία εγγυήσεων που χρηματοδοτούνται από το κράτος, μεταξύ των οποίων και το FGIF.

Περιεχόμενο

Η πρωτοβουλία FGIF ξεκίνησε το 1989, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα για τα δικαιώματα των γυναικών και του IDES. Η πρόσβαση στη

χρηματοδότηση προσδιορίστηκε ως ένα από τα κύρια εμπόδια των γυναικών που θέλουν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, λόγω της έλλειψης προσωπικών πόρων, του μικρού μεγέθους των σχεδίων τους, ή ακόμη λόγω των πρακτικών διακριτικής μεταχείρισης που ακολουθούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η εγγύηση του κράτους έχει σκοπό να διευκολύνει τη βελτίωση της κατάστασης αυτής με δύο μέσα: την οικονομική ασφάλεια που παρέχεται στις τράπεζες και την εκ των προτέρων αξιολόγηση της βιωσιμότητας του σχεδίου. Η πρωτοβουλία συμπληρώνεται επίσης με την παροχή διαχειριστικών συμβουλών κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο δημιουργίας της επιχείρησης.

Η πρωτοβουλία FGIF απευθύνεται σε όλες τις γυναίκες που θέλουν να δημιουργήσουν, να αναλάβουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω μια επιχείρηση που τελεί υπό τον έλεγχό τους, ή που πραγματοποίησαν αυτές τις δραστηριότητες εντός της τελευταίας πενταετίας. Η διαδικασία χορήγησης εγγύησης έχει ως εξής: η γυναίκα επιχειρηματίας πρέπει να έρθει σε επαφή με τον τοπικό ή περιφερειακό αντιπρόσωπο για τα δικαιώματα των γυναικών, καθώς και με μια τράπεζα. Στη συνέχεια, η τράπεζα αποφασίζει για τη χρηματοδότηση και, σε περίπτωση συμφωνίας, αποστέλλει τα σχετικά έγγραφα στο IDES που, με τη σειρά του, αποφασίζει σχετικά με την παροχή εγγύησης.

Αυτή η εγγύηση καλύπτει τα μεσοπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια, τα οποία χρηματοδοτούν περιουσιακά στοιχεία κεφαλαίου κίνησης ή επενδύσεις. Για ένα δάνειο ύψους από 5.000 έως 38.000 ευρώ, διάρκειας 2-7 ετών, το FGIF εγγυάται έως 70 % του ποσού. Το ανώτατο ποσό εγγύησης δανείου αυξήθηκε πρόσφατα από 22.000 σε 38.000 ευρώ.

Επιδόσεις

Από την αρχή της πρωτοβουλίας το 1989, περισσότερες από 2.500 γυναίκες επιχειρηματίες έχουν υποβάλει αιτήσεις, και στο 60 % αυτών χορηγήθηκαν εγγυήσεις με μέσο ύψος δανείου 19.000 ευρώ. Το 2001, χορηγήθηκαν 132 εγγυήσεις συνολικού ύψους σχεδόν 4 εκατομμυρίων ευρώ (μέσο ύψος δανείου 30.300 ευρώ). Η τάση για το 2002 είναι αυξητική. Συνήθως, 80 % των δανείων καταβάλλονται σύμφωνα με τους όρους που συμφωνούνται αρχικά.

Το IDES ανέλυσε το προφίλ των γυναικών που έκαναν χρήση του FGIF, το οποίο προέκυψε ότι διαφέρει τόσο από το προβλεπόμενο προφίλ των δικαιούχων την περίοδο δημιουργίας του FGIF όσο και από το μέσο προφίλ των γυναικών που δημιουργούν επιχειρήσεις χωρίς να απευθυνθούν στο FGIF. Αντί για γυναίκες που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν ή που ήταν άνεργες για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι γυναίκες επιχειρηματίες του FGIF είναι κατά κύριο λόγο άνεργες (72 %) για μικρό χρονικό διάστημα και διαθέτουν μεγάλη επαγγελματική εμπειρία (18 έτη κατά μέσο όρο) την οποία επιθυμούν να αξιοποιήσουν. 65 % των εταιρειών που ελέγχονται από γυναίκες οι οποίες χρησιμοποιούν το FGIF δεν έχουν προσωπικό, και 97 % αυτών απασχολούν λιγότερους από τρεις εργαζόμενους. Η αρχική επένδυση των γυναικών που χρησιμοποιούν το FGIF είναι διπλάσια από τη μέση επένδυση των αντίστοιχων περιπτώσεων εκτός του FGIF.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Institut de Développement de l'Économie Sociale (IDES)

κ. Danièle Clair
10-12 rue des Trois Fontanot
F-92022 Nanterre Cedex
αρ. τηλ.: +33/1/55230713
αρ. τηλεομ.: +33/1/49001982
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
daniele.clair@esfin-ides.com
Διαδίκτυο: www.esfin-ides.com

Θέμα

Το πρόγραμμα «Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας» στην Ελλάδα βοηθά τις γυναίκες να δημιουργήσουν σύγχρονες και βιώσιμες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στους τομείς της μεταποίησης, του ηλεκτρονικού εμπορίου, των υπηρεσιών και του τουρισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Φορέας

Σκοπός του προγράμματος «Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας» στην Ελλάδα είναι να διευκολύνει τις γυναίκες ηλικίας 18 έως 55 ετών χωρίς εμπειρία στη διαχείριση μιας επιχείρησης να γίνουν επιχειρηματίες, παρέχοντας χρηματοοικονομική υποστήριξη για την αξιοποίηση των γνώσεων, των σπουδών και του ταλέντου τους. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε για την περίοδο 2000-2006 από τον Ελληνικό Οργανισμό Μικρών – Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (EOMMEX). Αυτός ο οργανισμός είναι ένας δημόσιος φορέας που υποστηρίζει τις ΜΜΕ στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1977 και επιβλέπεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης. Αποστολή του EOMMEX είναι να προωθήσει τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των ΜΜΕ, ώστε να μπορέσουν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις του συνεχώς μεταβαλλόμενου επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα «Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας» στην Ελλάδα ήταν αποτέλεσμα μίας προσπάθειας αύξησης της περιορισμένης συμμετοχής των γυναικών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και καλύπτει ολόκληρη τη χώρα, με τη χορήγηση χρηματοδότησης στους δικαιούχους μέσω των εξουσιοδοτημένων τοπικών γραφείων του EOMMEX στις διάφορες νομαρχίες. Η χρηματοδότηση καλύπτει έως και 50 % των ενοποιημένων επιχειρηματικών σχεδίων (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την αγορά κατασκευαστικού εξοπλισμού, την έρευνα και την παροχή υπηρεσιών συμβούλου, υπηρεσιών κατάρτισης και εμπορικής προώθησης, κλπ.) που υποβάλλονται από τις γυναίκες υποψηφίους. Το ποσό της χρηματοδότησης ποικίλλει ανάλογα με το είδος της επιχείρησης που θα δημιουργηθεί, αλλά όχι ανάλογα με την εκάστοτε νομαρχία.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος αναμένεται η επίτευξη διαφόρων στόχων. Ένας από τους βασικούς στόχους είναι η δημιουργία σύγχρονων και βιώσιμων επιχειρήσεων, ενώ ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην περιφερειακή ανάπτυξη και την τοπική οικονομία. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται σε επιχειρήσεις που δημιουργούνται στους τομείς της μεταποίησης, του ηλεκτρονικού εμπορίου, των

υπηρεσιών και του τουρισμού και σχετίζονται με την κοινωνική οικονομία ή/και ασχολούνται με την προστασία του περιβάλλοντος. Οι αντίστοιχες επιχειρήσεις θα πρέπει να κάνουν χρήση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών που θα έχουν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη, παραγωγή και εμπορία «νέων» ή βελτιωμένων προϊόντων. Επιπλέον, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των Ελληνίδων θα πρέπει να οδηγήσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής παράδοσης και του πολιτισμού με δημιουργικό τρόπο.

Επιδόσεις

Ο πρώτος κύκλος του προγράμματος ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2001 και η περίοδος υποβολής προτάσεων έληξε στα τέλη Ιανουαρίου του 2002. Συνολικά, υποβλήθηκαν 945 προτάσεις από όλη την Ελλάδα, 40 % περίπου εκ των οποίων από το λεκανοπέδιο Αττικής και περίπου 20 % από την Κεντρική Μακεδονία. Αναμένεται ότι, έως το 2003, θα έχουν δημιουργηθεί 60 επιχειρήσεις από γυναίκες επιχειρηματίες που θα έχουν συμμετάσχει στο εν λόγω πρόγραμμα. Αυτός ο αριθμός αναμένεται να αυξηθεί σε 150 το 2006. Οι ιδιωτικές επενδύσεις αναμένεται να ανέλθουν σε 18 εκατομμύρια ευρώ έως το 2003 και σε 32 εκατομμύρια ευρώ έως το 2006. Εκτιμάται επίσης ότι το πρόγραμμα θα δημιουργήσει μεγάλο αριθμό νέων θέσεων πλήρους απασχόλησης.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

EOMMEX

κ. Αυγουστίδου

Ξενίας 16 και Έβρου

TK 11528 Αθήνα

αρ. τηλ.: +30/210/7491219

αρ. τηλεομ.: +30/210/7491153

ηλεκτρονικό

ταχυδρομείο:

dinecs@eommex.gr

Θέμα

Το πρόγραμμα «Κατάρτιση γυναικών επιχειρηματιών σε επαγγελματικές δεξιότητες» («Women in Business» - WiB) στην Ιρλανδία παρέχει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με αντικείμενο τη διοίκηση επιχειρήσεων σε γυναίκες επιχειρηματίες με σκοπό τη βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων τους, καθώς και την αύξηση των ποσοστών δημιουργίας και επιτυχίας πολύ μικρών επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες.

Φορέας

Η Επιτροπή Επιχειρήσεων του West Cork συστάθηκε το 1993 στο πλαίσιο του δικτύου 35 δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων επιχειρήσεων που αναπτύχθηκε από την κυβέρνηση της Ιρλανδίας και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάγεται στο Υπουργείο Επιχειρήσεων, Εμπορίου και Απασχόλησης της Ιρλανδίας και γενικός στόχος του είναι η προώθηση της δημιουργίας απασχόλησης και η υποστήριξη της

ανάπτυξης τοπικών επιχειρήσεων μέσω της παροχής επιχειρηματικών συμβουλών, χρηματοοικονομικής βοήθειας και κατάρτισης με αντικείμενο τη διαχείριση. Η Επιτροπή Επιχειρήσεων του West Cork καλύπτει την υδρολογική λεκάνη της περιοχής του West Cork στα νοτιοδυτικά της Ιρλανδίας, με πληθυσμό περίπου 64.000 κατοίκους. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή Επιχειρήσεων έχει επενδύσει 4 εκατομμύρια ευρώ για τη χορήγηση χρηματοοικονομικών ενισχύσεων σε 300 τοπικές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα τη δημιουργία 800 θέσεων πλήρους απασχόλησης. Επίσης, η Επιτροπή Επιχειρήσεων του West Cork παρείχε επιχειρηματική υποστήριξη και υποστήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε 1.350 επιχειρηματίες (περισσότερο από το 50 % των οποίων είναι γυναίκες).

Περιεχόμενο

Το 1999, η Επιτροπή Επιχειρήσεων του West Cork εγκαινίασε ένα πιλοτικό «Πρόγραμμα ανάπτυξης της διαχείρισης» (MDP) για γυναίκες επιχειρηματίες στο West Cork. Οι γυναίκες που συμμετέχουν επωφελούνται από την κατάρτιση που παρέχει ομάδα έμπειρων και εξειδικευμένων συμβούλων επιχειρήσεων, οι οποίοι καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος πρακτικών επιχειρηματικών θεμάτων, όπως η εμπορική προώθηση, η πώληση, τα χρηματοοικονομικά, ο προϋπολογισμός και τα λογιστικά, η φορολογία και η νομοθεσία περί επιχειρήσεων. Ένα ελκυστικό στοιχείο του προγράμματος

είναι η παροχή ατομικής καθοδήγησης που βοηθά τις γυναίκες επιχειρηματίες να αντιμετωπίσουν προβλήματα και επαγγελματικά καθήκοντα τα οποία απαιτούν εξειδικευμένη βοήθεια και συμβουλές.

Το πρόγραμμα είναι διαπιστευμένο σε επίπεδο διπλώματος από το φορέα χορήγησης, δηλαδή την «Εθνική Εξεταστική Επιτροπή Επίβλεψης και Διαχείρισης» (NEBS). Το πιλοτικό πρόγραμμα διάρκειας εννέα μηνών ολοκλήρωσαν με επιτυχία 19 γυναίκες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Δεδομένης της επιτυχίας του αρχικού πιλοτικού προγράμματος κατάρτισης, η Επιτροπή Επιχειρήσεων του West Cork υλοποίησε δύο ακόμη προγράμματα WiB το 2000 και το 2001, ξεκίνησε δε ένα τέταρτο πρόγραμμα κατάρτισης τον Σεπτέμβριο του 2002. Η υποστήριξη και η ενθάρρυνση της ανταγωνιστικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες αποτελεί πλέον αναπόσπαστο στοιχείο των προγραμμάτων επιχειρηματικής υποστήριξης της Επιτροπής Επιχειρήσεων του West Cork.

Επιδόσεις

Έως τον Αύγουστο του 2002, 50 γυναίκες επιχειρηματίες συμμετείχαν στο πιλοτικό και στα δύο άλλα προγράμματα WiB, 50 % εκ των οποίων δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών και επικεντρώνονται στις τοπικές αγορές. 60 % των συμμετεχόντων δήλωσαν, στο πλαίσιο της αξιολόγησης του προγράμματος, ότι το σημαντικότερο προσωπικό όφελος που αποκόμισαν από την κατάρτιση ήταν η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με άλλες γυναίκες επιχειρηματίες σε παρόμοιες συνθήκες, καθώς και η δυνατότητα ανάπτυξης επαγγελματικών σχέσεων και επαφών. 35 % των γυναικών επιχειρηματιών ανέφεραν ότι η κατάρτιση σε επιχειρηματικές δεξιότητες βελτίωσε σε μεγάλο βαθμό την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή τους, και 40 % δήλωσαν ότι η κατάρτιση τους επέτρεψε να αναπτύξουν τις στρατηγικές τους ικανότητες και να επικεντρωθούν στην καθημερινή διαχείριση της επιχείρησής

τους. Η πλέον ωφέλιμη διαχειριστική δεξιότητα που ανέπτυξαν κατά την κατάρτιση ήταν η ικανότητα εφαρμογής αποτελεσματικότερων συστημάτων χρηματοοικονομικής και φορολογικής διαχείρισης στις επιχειρήσεις τους.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

West Cork Enterprise Board κ. Ann Lynch Kent Street IRL-Clonakilty, Co. Cork αρ. τηλ.: +353/23/34700 αρ. τηλεομ.: +353/23/34702 ηλεκτρονικό enterprise@wceb.ie	ταχυδρομείο:
---	--------------

Θέμα

Το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» στην Ιταλία («Sportello Fare Impresa») υποστηρίζει τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων στον τομέα της βιοτεχνίας. Αυτές οι οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να προσφέρουν στον επιχειρηματία τη δυνατότητα να επιτύχει τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στη σκληρή δουλειά και την ικανοποίηση που αντλεί από την εργασία του.

Φορέας

Το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» δημιουργήθηκε από την Επιτροπή για τις Ίσες Ευκαιρίες το 1999. Η συμμετοχή στο εργαστήριο είναι δυνατή σε εθνικό επίπεδο, καθώς υπάρχει μία υπηρεσία δημιουργίας επιχειρήσεων σε κάθε τοπικό σύλλογο της «Εθνικής συνομοσπονδίας βιοτεχνών» (Confartigianato).

Περιεχόμενο

Το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» απευθύνεται σε γυναίκες που επιθυμούν να ξεκινήσουν μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα ή να ανανεώσουν μια ήδη υπάρχουσα επιχείρηση. Μέσω διάφορων μεθόδων υποστήριξης, το μέτρο αποσκοπεί στην ενίσχυση της διαδικασίας λήψης απόφασης για τη δημιουργία μιας επιχείρησης στον τομέα της βιοτεχνίας, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στον τομέα αυτό, και στην παροχή εναλλακτικής λύσης στην ανεργία, την οικιακή απασχόληση ή την εξαρτημένη εργασία σε μια επιχείρηση. Η καθοδήγηση που παρέχεται άμεσα από εμπειρογνώμονες στο «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων», καθώς και μέσω ενημερωτικών φυλλαδίων και εκδόσεων, αναμένεται να βοηθήσει τις γυναίκες να δημιουργήσουν επιχειρήσεις με σταθερή ανάπτυξη στην αρχική περίοδο λειτουργίας τους.

Το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» βοηθά τις γυναίκες επιχειρηματίες να ξεπεράσουν τα γραφειοκρατικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την έναρξη λειτουργίας μιας επιχείρησης και να

επιτύχουν χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους, η οποία ενδεχομένως παρέχεται στο πλαίσιο ειδικών συμφωνιών με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, η κατάσταση των γυναικών επιχειρηματιών παρακολουθείται συνεχώς και παρέχεται υποστήριξη στις ιδιοκτήτριες νέων επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων κατάρτισης. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται επίσης στην ενημέρωση των νέων επιχειρηματιών σχετικά με τις δυνατότητες συμμετοχής σε προγράμματα υποστήριξης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Επίσης, το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» κυκλοφόρησε ένα ειδικό εγχειρίδιο με τίτλο «*Πώς να ξεκινήσετε μια επιχείρηση βιοτεχνίας*» («Come Avviare un'Impresa Artigiana»). Το εν λόγω εγχειρίδιο παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τις γυναίκες που επιθυμούν να γίνουν επιχειρηματίες και είναι επίσης διαθέσιμο μέσω της θέσης της Confartigianato στο Διαδίκτυο.

Επιδόσεις

Το «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων» θεωρείται ένα σημαντικό πρόγραμμα, καθώς η προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στον τομέα της βιοτεχνίας – ως εναλλακτική στην εξαρτημένη εργασία – ενθάρρυνε την ανάπτυξη πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ιταλία. Ιδιαίτερα στη Βόρεια Ιταλία, όπου οι συμφωνίες με τράπεζες οδήγησαν στην αύξηση της χρηματοδότησης, ακόμη και με χαμηλές εγγυήσεις, τα εργαστήρια επιχειρήσεων πέτυχαν καλά αποτελέσματα. Πολλές γυναίκες ήρθαν σε επαφή με τα τοπικά γραφεία της Confartigianato και, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, 20 % των νέων επιχειρήσεων που υποστηρίχθηκαν στο αρχικό στάδιο λειτουργίας τους είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις τα πρώτα χρόνια λειτουργίας.

Στο μέλλον, οι υπέρμαχοι αυτού του μέτρου ελπίζουν να εξασφαλίσουν νέους χρηματοδότες, να μπορέσουν να έλθουν σε επαφή με περισσότερες επιχειρήσεις που ανήκουν σε γυναίκες, καθώς και να τις βοηθήσουν να αναπτύξουν μια νέα επιχειρηματική νοοτροπία. Προβλέπονται ακόμη προγράμματα μετεκπαίδευσης για άτομα που εργάζονται στο «Εργαστήριο δημιουργίας επιχειρήσεων», προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη γνώση της νομοθεσίας που διέπει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Confartigianato κ. Luciano Petracchi Via San Giovanni in Laterano 152 I-00184 Rome αρ. τηλ.: +39/06/703741 αρ. τηλεομ.: +39/06/70452188 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: confartigianato@confartigianato.it Διαδίκτυο: www.confartigianato.it
---

Θέμα

Το πρόγραμμα «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία» («Mentoring macht Erfolg») στο Λουξεμβούργο υποστηρίζει τις γυναίκες που αναζητούν διοικητικές και

επιχειρηματικές λειτουργίες για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για γυναίκες επιχειρηματίες, για την ανάπτυξη ικανοποιητικών δομών για γυναίκες που τους ενδιαφέρει η σταδιοδρομία τους, για την προβολή των ικανοτήτων των γυναικών, καθώς και για την προώθηση του διαλόγου ανάμεσα σε διαφορετικές γενιές.

Φορέας

Το πρόγραμμα «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία» υλοποιείται από τον οργανισμό Zarabina, ο οποίος έχει στόχο την ενσωμάτωση της διάστασης των ίσων ευκαιριών στις στρατηγικές τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Υπουργείο Εργασίας και Απασχόλησης, καθώς και από τοπικές κοινότητες. Το πρόγραμμα «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία» αποτελεί τμήμα του περιφερειακού έργου «Προώθηση των γυναικών και περιφερειακή ανάπτυξη».

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία» είναι ένα κέντρο επαφών και συντονισμού που αποσκοπεί στη διαμόρφωση των ζευγών μέντορα-ασκούμενου. Φέρνει σε επαφή γυναίκες που κατέχουν ηγετικές θέσεις και επιθυμούν να μεταδώσουν την επαγγελματική τους εμπειρία με γυναίκες που επιθυμούν να επωφεληθούν από τις βέλτιστες συμβουλές και την υποστήριξη επιτυχημένων γυναικών. Στη διάρκεια της καθοδήγησης, υπάρχει η δυνατότητα ανοιχτής συζήτησης των προβλημάτων και μετάδοσης της γνώσης με άτυπο και αυθόρμητο τρόπο. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι δωρεάν για όλες τις ενδιαφερόμενες.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαμόρφωση μιας καλής σχέσης μεταξύ μέντορα και ασκούμενου, αναπτύχθηκαν κριτήρια για τη δημιουργία ζευγών

μέντορα-ασκούμενου, λαμβάνοντας υπόψη το επαγγελματικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων, τις βασικές ικανότητες και τις επαγγελματικές ανάγκες του μέντορα και του ασκούμενου. Επιπλέον, οι εργασίες του προγράμματος παρακολουθούνται συνεχώς.

Εκτός από το πρόγραμμα «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία», οργανώνονται ομάδες εργασίας και προγράμματα κατάρτισης με θέμα «Γυναίκες σε διοικητικές θέσεις». Οι ομάδες εργασίας ασχολούνται με θέματα όπως: ισχύς και ανταγωνισμός, διαχείριση διενέξεων, διαπολιτισμική μάθηση και εργατικό δυναμικό, δικτύωση, και εξισορρόπηση ιδιωτικής και επαγγελματικής ζωής.

Ο οργανισμός Zarabina κατάρτισε ένα ειδικό σχέδιο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων δημοσίων σχέσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία», με σκοπό την επαγρύπνηση των γυναικών και των επιχειρήσεων και την ενημέρωση του κοινού σχετικά με την καθοδήγηση ως μέσο για την αύξηση του ποσοστού των γυναικών που κατέχουν διοικητικές και επιχειρηματικές θέσεις. Έτσι, το πρόγραμμα προωθείται με τακτικές δημοσιεύσεις στον εθνικό Τύπο, καθώς και με ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές. Ακόμη, οργανώνονται τακτικά εκδηλώσεις για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με τις αντίστοιχες δραστηριότητες.

Επιδόσεις

Η πρώτη φάση του προγράμματος «Η καθοδήγηση οδηγεί στην επιτυχία» ξεκίνησε το 2000. Ο οργανισμός Zarabina ανέπτυξε μια βάση δεδομένων που περιλαμβάνει

περίπου 50 ενδιαφερόμενες γυναίκες. Αυτός ο αριθμός αυξάνεται συνεχώς από την έναρξη του προγράμματος. Τον Σεπτέμβριο του 2001 ξεκίνησε η δεύτερη φάση. Ως εκ τούτου, αναπτύχθηκε ειδικό πληροφοριακό υλικό για τη διεύρυνση του προγράμματος. Το 2001, πραγματοποιήθηκαν περίπου 20 συζητήσεις συμμετοχής με υποψήφιους μέντορες και ασκούμενους. Ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ζευγών μέντορα-ασκούμενου, πολλές γυναίκες κατέχουν πλέον νέες επαγγελματικές θέσεις. Το 2001, οργανώθηκαν επτά διαλέξεις και τρία εργαστήρια, με αντικείμενο θέματα που αφορούν τις γυναίκες σε ηγετικές θέσεις.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Zarabina «Initiatives for Women»
κ. Vera Spautz
27, rue Emile Mayrisch
L-4240 Esch/Alzette
αρ. τηλ.: +352/26/551213
αρ. τηλεομ.: +352/26/551214
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info@zarabina.lu

Θέμα

Η φιλοσοφία του προγράμματος «Οι γυναίκες στο επίκεντρο» («Kvinner i Fokus», KIF) είναι η χρησιμοποίηση μεντόρων για τη δραστηριοποίηση εν δυνάμει γυναικών επιχειρηματιών. Το πρόγραμμα βοηθά γυναίκες υψηλής ειδίκευσης να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση. Με τη βοήθεια ενός αυξανόμενου δικτύου γυναικών επιχειρηματιών, το πρόγραμμα «Οι γυναίκες στο επίκεντρο» επιθυμεί να υποστηρίξει τις ικανότητες των συμμετεχόντων στη διαχείριση μιας επιχείρησης.

Φορέας

Το πρόγραμμα «Οι γυναίκες στο επίκεντρο» ιδρύθηκε το 1999 από το Ταμείο Βιομηχανικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης (SND) της Νορβηγίας. Επικεντρώνεται σε έργα ανάπτυξης ικανοτήτων, για παράδειγμα, στην αύξηση του αριθμού γυναικών που συμμετέχουν σε εκτελεστικές επιτροπές ή στην ανάπτυξη νέων καθώς και υφιστάμενων επιχειρήσεων που ανήκουν ή διευθύνονται από γυναίκες (το έργο «Φάρος»). Η βασική πρόκληση του προγράμματος είναι να τονίσει τη διάσταση του φύλου στη συνολική συμμετοχή και τα έργα του SND και, μέσω αυτού, να προβάλλει τις ανάγκες και τις ικανότητες των γυναικών στις επιχειρήσεις και το εμπόριο.

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ικανοτήτων των γυναικών επιχειρηματιών και στην προβολή των γυναικών επιχειρηματιών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη δημιουργία εθνικών και διεθνών δικτύων και την παροχή υπηρεσιών κατάρτισης. Έμπειρες και επιτυχημένες γυναίκες επιχειρηματίες και διευθύντριες επιχειρήσεων παρέχουν κίνητρα σε άλλες γυναίκες για τη δημιουργία της δικής τους επιχείρησης. Λειτουργούν ως πρότυπα και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας θετικής εικόνας των γυναικών επιχειρηματιών στον τομέα της παραγωγής και του εμπορίου.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει προσαρμοσμένη υποστήριξη που επικεντρώνεται σε θέματα διαχείρισης, ξεκινώντας από την κατάρτιση επιχειρηματικών σχεδίων. Οι γυναίκες που υποστηρίζονται επιτυχώς από το δίκτυο, δηλαδή που επιτυγχάνουν τους στόχους που είχαν θέσει εκ των προτέρων, γίνονται με τη σειρά τους σύμβουλοι ή μέντορες άλλων γυναικών επιχειρηματιών. Παρακάτω περιγράφονται δύο έργα του προγράμματος «Οι γυναίκες στο επίκεντρο».

Σκοπός του έργου «*Φάρος*» είναι η ανάπτυξη ικανοτήτων των γυναικών για τη διαχείριση της δικής τους επιχείρησης. Απευθύνεται σε γυναίκες που διευθύνουν επιχειρήσεις οι οποίες δεν βρίσκονται πλέον στο αρχικό στάδιο λειτουργίας, με προσωπικό άνω των πέντε ατόμων και ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών 5 εκατομμύρια NOK ή 650.000 ευρώ. Επιπλέον, περισσότερο από το 50 % της επιχείρησης πρέπει να ανήκει σε γυναίκα επιχειρηματία. Στόχος είναι να επιτευχθεί μια συνέχεια: οι συμμετέχοντες που έχουν ήδη δημιουργήσει επιχειρήσεις να λειτουργούν ως πρότυπα για την προβολή των γυναικών στον τομέα της παραγωγής και του εμπορίου. Μετά την επιτυχημένη παρακολούθηση ενός μονοετούς, προσαρμοσμένου στις ανάγκες τους προγράμματος που επικεντρώνεται στη διαχείριση, οι συμμετέχοντες ανταποδίδουν με την παροχή συμβουλών σε άλλες γυναίκες επιχειρηματίες και, με αυτόν τον τρόπο, αναπτύσσονται δίκτυα.

Στόχος του έργου «*Γυναίκες σε εκτελεστικές επιτροπές*» είναι η χρήση μιας υπάρχουσας βάσης δεδομένων με γυναίκες που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε εκτελεστικές επιτροπές, καθώς και η αύξηση του αριθμού των γυναικών που κατέχουν τέτοιες θέσεις. Έχει παρατηρηθεί ότι, μολονότι υπάρχει διαθέσιμο δυναμικό, μόνο το ένα εικοστό περίπου των ανώτατων ηγετικών θέσεων καλύπτεται από γυναίκες. Η βάση δεδομένων που χρησιμοποιείται από όσους αναζητούν στελέχη θα βοηθήσει στην ενημέρωση σχετικά με πιθανούς υποψηφίους, καθώς παραθέτει τα ονόματα περίπου 300 επιτυχόντων ειδικής εξέτασης με αντικείμενο θέματα εκτελεστικών επιτροπών.

Επιδόσεις

Το κύριο επίτευγμα του προγράμματος «Οι γυναίκες στο επίκεντρο» πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του αυξανόμενου δικτύου γυναικών επιχειρηματιών που υποστηρίζουν και δραστηριοποιούν η μία την άλλη. Μέχρι τώρα έχουν υλοποιηθεί 25 έργα, με τα οποία αυξήθηκε η προβολή του προγράμματος στα μέσα ενημέρωσης, τονίζοντας τις ικανότητες και τους πόρους των γυναικών στον τομέα της παραγωγής και του εμπορίου. Ως αποτέλεσμα, το πρόγραμμα πέτυχε επίσης την αύξηση της ευαισθητοποίησης των αρχών, μεταξύ των οποίων και ο οργανισμός υλοποίησης, όσον αφορά τη σημασία και τις μελλοντικές προοπτικές της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

SND κ. Aud Rolseth Sanner Postboks 448 Sentrum N-0104 Oslo αρ. τηλ.: +47/22/002661
--

αρ. τηλεομ.: +47/22/427739
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
aud.rolseth.sanner@snd.no
Διαδίκτυο: www.snd.no

Θέμα

Η δράση «Υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας» («Apoio ao Empreendedorismo Feminino») στην Πορτογαλία υποστηρίζει τη δημιουργία και την εδραίωση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες, καθώς και την πρόσβαση των γυναικών στην αυτοαπασχόληση. Απευθύνεται ειδικά σε εν δυνάμει γυναίκες επιχειρηματίες.

Φορέας

Το «Επιχειρησιακό πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική ανάπτυξη» (POEFDS) του Υπουργείου Εργασίας της Πορτογαλίας περιλαμβάνει ένα υποπρόγραμμα για την προώθηση της αποτελεσματικότητας και της ισότητας στις πολιτικές απασχόλησης και κατάρτισης. Σε αυτό το υποπρόγραμμα περιλαμβάνεται ένα μέτρο για την προώθηση των ίσων ευκαιριών των δύο φύλων και για την αύξηση της συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας. Το εν λόγω μέτρο περιλαμβάνει διάφορες δράσεις, μεταξύ άλλων την «Υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας», ένα έργο που αποσκοπεί στην υποστήριξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων γυναικών.

Περιεχόμενο

Η «Υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας» παρέχει χρηματοοικονομική υποστήριξη για κατάρτιση, υπηρεσίες συμβούλου, έναρξη λειτουργίας επιχειρήσεων, και δίκτυα πληροφόρησης επιχειρήσεων. Οι σύλλογοι επιχειρήσεων γυναικών και οι υπηρεσίες κατάρτισης μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα δράσης και να λειτουργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για την παροχή των υπηρεσιών που ζητούνται.

Αυτοί οι επιχειρηματικοί φορείς θα πρέπει να βοηθήσουν τις εν δυνάμει γυναίκες επιχειρηματίες να συγκεκριμενοποιήσουν την επιχειρηματική τους ιδέα και να παρέχουν εξατομικευμένη κατάρτιση και τεχνικές συμβουλές από την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης και κατά τα 2 πρώτα χρόνια λειτουργίας, καλύπτοντας όλες τις λειτουργίες γενικής διαχείρισης. Οι επιχειρηματικοί φορείς διοργανώνουν συμπληρωματικά προγράμματα κατάρτισης για γυναίκες, με σκοπό την ανάπτυξη των επιχειρηματικών ικανοτήτων, την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και την ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων και διαπραγματευτικών δεξιοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης, παρέχεται επίσης πληροφόρηση σε εν δυνάμει γυναίκες επιχειρηματίες σχετικά με τις επιχειρηματικές ευκαιρίες για γυναίκες, τους νομικούς και εργασιακούς κανονισμούς, καθώς και την πρόσβαση σε χρηματοοικονομική υποστήριξη. Επιπλέον, η δράση «Υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας» υποστηρίζει τη δημιουργία δικτύων και την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας καθώς και τη συμμετοχή των γυναικών στους τομείς υψηλής τεχνολογίας.

Επιδόσεις

Η πρωτοβουλία «Υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας» ανταποκρίνεται στη διαπιστωμένη χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στις επιχειρήσεις και τη διοίκηση, ιδιαίτερα δε στο χαμηλό επίπεδο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των γυναικών. Αναγνωρίζει και ενισχύει το ρόλο των ιδιωτικών επιχειρηματικών ενώσεων στην υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών και, επομένως, συμβάλλει στην ολοκλήρωση της κοινωνίας στην Πορτογαλία.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Ministry of Labour Administrator of the POEFDS κ. José Realinho De Matos Av. José Malhoa, 14-7ºB P-1070-158 Lisbon αρ. τηλ.: +351/21/7227000 αρ. τηλεομ.: +351/21/7241111 Διαδίκτυο: www.poefds.pt
--

Θέμα

Το «Ινστιτούτο της γυναίκας» («Instituto de la Mujer») προάγει τις συνθήκες που θα οδηγήσουν στην ισότητα των δύο φύλων στην Ισπανία, μέσω της υποστήριξης της συμμετοχής των Ισπανίδων στην πολιτική, πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική ζωή, και της κατάργησης των υπαρχόντων περιορισμών που εμποδίζουν την υλοποίηση πολιτικών ισότητας των δύο φύλων.

Φορέας

Το «Ινστιτούτο της γυναίκας» είναι ένας δημόσιος φορέας, που υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Θεμάτων της Ισπανίας και που χρηματοδοτείται, μεταξύ άλλων, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Με βάση την αρχή της ισότητας που υιοθετήθηκε από την ισπανική νομοθεσία το 1978, τον Οκτώβριο του 1983 ιδρύθηκε το «Ινστιτούτο της γυναίκας» και το 1997 πραγματοποιήθηκε η αναδιάρθρωσή του. Το Ινστιτούτο προάγει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα μέσω διάφορων μέτρων, όπως η υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλών, καθοδήγησης, κατάρτισης, χρηματοδότησης καθώς και την έκδοση σχετικών οδηγιών και φυλλαδίων.

Περιεχόμενο

Το «Πρόγραμμα επιχειρηματικής υποστήριξης για γυναίκες» και το «Πρόγραμμα διαχείρισης για γυναίκες επιχειρηματίες και εν δυνάμει γυναίκες επιχειρηματίες» παρέχει πληροφορίες και συμβουλές σε γυναίκες που έχουν μια επιχειρηματική ιδέα ή έχουν ήδη δημιουργήσει τη δική τους επιχείρηση. Αυτά τα προγράμματα αποσκοπούν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους μέσω κατάλληλων στρατηγικών σχεδίων που επιτρέπουν την εδραίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Το «Πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα διοίκησης επιχειρήσεων» προσφέρει συνολική κατάρτιση και

διαρκεί 300 ώρες, συμπεριλαμβανομένων 200 ωρών εξατομικευμένων μαθημάτων. Επιπλέον, παρέχεται στις γυναίκες επιχειρηματίες χρηματοοικονομική υποστήριξη, όπως πιστώσεις και επιδοτήσεις, από τα προγράμματα «Ειδικό κονδύλι χρηματοδότησης BSCH», «Πρόγραμμα μικροπίστωσης για εν δυνάμει και τις εν ενεργεία γυναίκες επιχειρηματίες» και «Χρηματοοικονομική υποστήριξη: γυναίκες που γίνονται επιχειρηματίες».

Εκτός από την παροχή διαφόρων υπηρεσιών, το «Ινστιτούτο της γυναίκας» εκδίδει τακτικά μεγάλη ποικιλία *φυλλαδίων* με σκοπό την ενημέρωση πιθανών δικαιούχων σχετικά με τα υπάρχοντα προγράμματα του Ινστιτούτου.

Ένα από τα πλέον επιτυχημένα προγράμματα που υλοποιούνται από το «Ινστιτούτο της γυναίκας» είναι το «Πρόγραμμα επιχειρηματικής υποστήριξης για γυναίκες», το οποίο παρέχει συμβουλές τόσο μέσω του Διαδικτύου αλλά και με απευθείας επαφή, σε γυναίκες επιχειρηματίες. Η τεχνική αυτή βοήθεια αποσκοπεί στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την επιχειρηματικότητα των γυναικών και αποτελεί μέσο για τη δημιουργία και την εδραίωση των επιχειρήσεων που διευθύνονται από γυναίκες. Απευθύνεται σε γυναίκες που διαθέτουν επιχειρηματικό πνεύμα, μια ιδέα ή ένα σχέδιο για τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης, ή ακόμη ένα σχέδιο εκσυγχρονισμού ή επέκτασης της επιχείρησής τους.

Σημαντικό εργαλείο σε αυτό το πρόγραμμα είναι το «EmpresariasNet», ένα δίκτυο για (εν δυνάμει) γυναίκες επιχειρηματίες που αποσκοπεί στην ανταλλαγή εμπειριών και την ανεύρεση νέων επαγγελματικών εταίρων. Το EmpresariasNet παρέχει σύγχρονη πληροφόρηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε θέματα όπως η δημόσια υποστήριξη και οι εμπορικές εκθέσεις, σε εβδομαδιαία βάση. Παρέχει συμβουλές σε απευθείας σύνδεση με ευέλικτο και έγκαιρο τρόπο σχετικά με επιδοτήσεις, μέτρα υποστήριξης και δημιουργία επιχειρήσεων, καθώς και πληροφορίες για τομείς και φορείς. Ακόμη παρέχεται εξ αποστάσεως κατάρτιση, για την οποία χρησιμοποιείται εκπαιδευτικό υλικό του «Ινστιτούτου της γυναίκας» και των Εμπορικών Επιμελητηρίων.

Αυτό το πρόγραμμα διαδόθηκε ευρέως μέσω του φυλλαδίου «Πρόγραμμα επιχειρηματικής υποστήριξης για γυναίκες», το οποίο περιγράφει τους στόχους και τις δραστηριότητες που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος. Επίσης, περιλαμβάνει πληροφορίες επικοινωνίας με τα γραφεία υποστήριξης των εμπορικών επιμελητηρίων, στα οποία παρέχονται προσαρμοσμένες στις ανάγκες των επιχειρηματιών συμβουλές.

Επιδόσεις

Τα δύο τελευταία χρόνια, το EmpresariasNet έλαβε πολλά ερωτήματα από ενδιαφερόμενες (εν δυνάμει) γυναίκες επιχειρηματίες αναφορικά με τις διάφορες διαδικασίες, τις επιδοτήσεις, την έρευνα αγοράς, τη συνεργασία και άλλες γενικές ερωτήσεις. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το 2001 απαντήθηκαν 5.391 ερωτήματα, ενώ 2.528 γυναίκες επιχειρηματίες εγγράφηκαν ως χρήστες του EmpresariasNet.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Instituto de la Mujer κ. Rocío de la Hoz Gómez

Condesa de Venadito 34
ES-28027 Madrid
αρ. τηλ.: +34/91/3638028
αρ. τηλεομ.: +34/91/3638073
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: rhozg@mtas.es
Διαδίκτυο: www.mtas.es/mujer

Θέμα

Το έργο «Επιχειρηματικοί σύμβουλοι για γυναίκες» («Affärsrådgivare för Kvinnor») της Σουηδίας αποσκοπεί στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και στην αναχαίτιση της τάσης απομάκρυνσης των γυναικών από τις αραιοκατοικημένες περιοχές, οι οποίες προσφέρουν λίγες δυνατότητες απασχόλησης.

Φορέας

Το 1993, το Υπουργείο Περιφερειακών Υποθέσεων της Σουηδίας ανέθεσε στο NUTEK, τον κύριο σουηδικό δημόσιο φορέα αρμόδιο για θέματα βιομηχανικής πολιτικής, την ανάπτυξη έργου με ειδικούς επιχειρηματικούς συμβούλους για γυναίκες. Κατά τα τρία πρώτα χρόνια εφαρμογής του, το έργο επικεντρώθηκε στη βόρεια Σουηδία, στις περιοχές περιφερειακής ανάπτυξης. Στόχος του ήταν να ενθαρρύνει 62 δήμους να προσλάβουν έναν επιχειρηματικό σύμβουλο για γυναίκες, καθώς και να παρέχει συγχρηματοδότηση δεδομένου ότι, σύμφωνα με διάφορες μελέτες, οι γυναίκες επιχειρηματίες διστάζουν να ζητήσουν συμβουλές από παραδοσιακούς επιχειρηματικούς συμβούλους ή να προσεγγίσουν τραπεζίτες, καθώς από προηγούμενη εμπειρία τους οι σύμβουλοι δεν τις αντιμετώπιζαν με τη δέουσα σοβαρότητα. Το NUTEK διοργάνωσε τακτικά προγράμματα κατάρτισης και διασκέψεις για τους επιχειρηματικούς συμβούλους, και ανέπτυξε ένα ηλεκτρονικό δίκτυο για την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών. Από το 1997, οι επιχειρηματικοί σύμβουλοι για γυναίκες τοποθετήθηκαν και σε τμήματα της νότιας Σουηδίας.

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα «Επιχειρηματικοί σύμβουλοι για γυναίκες» ξεκίνησε τη δραστηριότητά του αναζητώντας γυναίκες ιδιοκτήτες επιχειρήσεων στις αραιοκατοικημένες περιοχές της βόρειας Σουηδίας και, στη συνέχεια, προσπαθώντας να βοηθήσει τις γυναίκες να ξεκινήσουν και να αναπτύξουν τη δική τους επιχείρηση παρέχοντας ενίσχυση, κατάρτιση, πληροφορίες και

συμβουλές, μέσω ενός δικτύου επιχειρηματικών συμβούλων (αρχή ενιαίων θυρίδων εξυπηρέτησης).

Οι επιχειρηματικοί σύμβουλοι διοργανώνουν σεμινάρια και προγράμματα με σκοπό να αυξήσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες, καθώς και να υποστηρίξουν τη δικτύωση μεταξύ των γυναικών και να τις εκπαιδεύσουν, ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στις διάφορες καταστάσεις που αντιμετωπίζουν, δηλαδή να τις βοηθήσουν να βοηθήσουν τον εαυτό τους. Επιπλέον, οι επιχειρηματικοί σύμβουλοι προσπαθούν να επηρεάσουν θετικά τη γενική στάση απέναντι στη γυναικεία

επιχειρηματικότητα και να αναπτύξουν ένα πιο επαγγελματικό προφίλ των γυναικών επιχειρηματιών.

Η κρατική χρηματοδότηση του έργου διακόπηκε το 2001. Ωστόσο, ορισμένοι από τους συμβούλους απασχολούνται πλέον στο πλαίσιο του κανονικού συστήματος ή έχουν ξεκινήσει νέα έργα. Επιπλέον, καταγράφηκαν οι μέθοδοι εργασίας σε δύο «Φυλλάδια για επιχειρηματικούς συμβούλους», με σκοπό τη διάδοση των εμπειριών και των μεθόδων εργασίας.

Επιδόσεις

Το σημαντικότερο αποτέλεσμα του έργου είναι ότι γυναίκες επιχειρηματικοί σύμβουλοι πέτυχαν σε μεγάλο βαθμό την ευαισθητοποίηση των δήμων σχετικά με την ύπαρξη γυναικών επιχειρηματιών. Επιπλέον, βελτιώθηκαν οι ικανότητες και οι δεξιότητες τόσο των γυναικών επιχειρηματιών όσο και των ίδιων των επιχειρηματικών συμβούλων. Οι σύμβουλοι αποκόμισαν τεχνογνωσία, αναβαθμίστηκε το κύρος τους, και μέσω της έναρξης νέων έργων, της συνεργασίας με το κανονικό σύστημα και της τεκμηρίωσης των μεθόδων εργασίας και των εμπειριών τους, συνεχίζουν να συμβάλλουν στην επίτευξη του μακροπρόθεσμου στόχου τους που είναι η αλλαγή της υπάρχουσας νοοτροπίας και των οργανωτικών μοντέλων τα οποία οι γυναίκες θεωρούν ως εμπόδια στην επιχειρηματικότητα. Εκτιμάται ότι οι επιχειρηματικοί σύμβουλοι συνέβαλαν στη δημιουργία τουλάχιστον 1.000 νέων επιχειρήσεων κατά τα τρία πρώτα έτη του έργου.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

NUTEK

κ. Kerstin Wennberg

Liljeholmsvägen 32

SE-117 86 Stockholm

αρ. τηλ.: +46/8/6819100

αρ. τηλεομ.: +46/8/196826

ηλεκτρονικό

ταχυδρομείο:

kerstin.wennberg@nutek.se

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ

Θέμα

Το «Πρόγραμμα μέσω του Διαδικτύου για νέες γυναίκες επιχειρηματίες» («Online Kurs zur Existenzgründung von Frauen») της Γερμανίας αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στις προκλήσεις, τις δυσκολίες και τα πλεονεκτήματα της δημιουργίας επιχειρήσεων από γυναίκες, ιδιαίτερα από εκείνες που είναι απόφοιτες πανεπιστημίου ή ανώτερης τεχνικής σχολής.

Φορέας

Το «Πρόγραμμα μέσω του Διαδικτύου για νέες γυναίκες επιχειρηματίες» συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των γυναικών που έχουν επιχειρήσεις, παρέχοντας ένα πρόγραμμα μαθημάτων μέσω του Διαδικτύου, το οποίο προσφέρει απαραίτητες πληροφορίες και συμβουλές για την προετοιμασία, υλοποίηση και εδραίωση της δημιουργίας μιας επιχείρησης. Το εν λόγω πρόγραμμα υλοποιήθηκε από την Ανώτερη Τεχνική Σχολή της Καρλσρούης (Fachhochschule Karlsruhe) το 1999 και δημιουργήθηκε από φοιτητές, με τη βοήθεια καθηγητών της σχολής, συμβούλων και νομικών. Το πρόγραμμα είναι εθνικής εμβέλειας, το πρώτο στην κατηγορία του και αντιπροσωπεύει ένα έργο πρότυπο για το συνδυασμό πρακτικών, ενημερωμένων πληροφοριών με νέες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών. Το πρόγραμμα μαθημάτων χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα EXIST του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας και Έρευνας και από το KEIM, (Start-Up-Impulse) της Καρλσρούης.

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα μέσω του Διαδικτύου παρέχει μια πλήρη και συνεπυγμένη επισκόπηση όλων των σημαντικών πτυχών της δημιουργίας επιχειρήσεων από γυναίκες. Υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης, μέσω CD-ROM, ή μεταφόρτωσης. Στη συνέχεια, ο χρήστης καθοδηγείται βήμα προς βήμα σε όλες τις φάσεις της δημιουργίας μιας επιχείρησης. Το βασικό μάθημα αποτελείται από τέσσερις ενότητες (προσανατολισμός, αρχικός σχεδιασμός, υλοποίηση και εδραίωση), καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει μια εισαγωγή, 8 έως 12 κεφάλαια, έναν κατάλογο ελέγχου για διαδραστική μάθηση, συμβουλές, βιβλιογραφία, στοιχεία επικοινωνίας για περισσότερες πληροφορίες, σχετικές συνδέσεις κλπ. Κάθε κεφάλαιο ολοκληρώνεται με μια σειρά ασκήσεων που επιτρέπουν στις γυναίκες επιχειρηματίες να μετατρέψουν τις νέες γνώσεις που απέκτησαν σε πράξη, εφαρμόζοντάς τις στα δικά τους σχέδια για τη δημιουργία μιας επιχείρησης. Αν οι χρήστες αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τις ασκήσεις, μπορούν να αποστείλουν μήνυμα

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους σχεδιαστές του έργου για να λάβουν άμεση βοήθεια.

Λόγω της ανταπόκρισης των χρηστών, οι οποίοι εκφράζουν την ανάγκη για πρόσθετη πληροφόρηση, πρόσφατα προστέθηκαν τρεις νέες ενότητες στο πρόγραμμα μαθημάτων, οι οποίες αναλύουν περαιτέρω επιλεγμένες πτυχές του βασικού προγράμματος μαθημάτων (ιδιαίτερα όσον αφορά νομικά θέματα, λογιστική και εμπορική προώθηση).

Γενικά, οι πληροφορίες που παρέχονται στο πλαίσιο των μαθημάτων ενημερώνονται σε ετήσια βάση, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι αλλαγές στους διάφορους τομείς. Οι σημαντικότεροι μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας είναι οι παρατηρήσεις των χρηστών και η εμπειρία που αποκτάται από την καθημερινή παροχή υπηρεσιών συμβούλου σε νέες γυναίκες επιχειρηματίες. Αυτός ο τύπος ανταπόκρισης χρησιμεύει ως βάση για το σχεδιασμό του προγράμματος μαθημάτων μέσω του Διαδικτύου με τέτοιο τρόπο ώστε να αντιμετωπίζει τα πρακτικά προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την περίοδο έναρξης λειτουργίας μιας επιχείρησης.

Επιδόσεις

Περίπου 8.000 άτομα επισκέφθηκαν την ιστοθέση του «Προγράμματος μέσω του Διαδικτύου για νέες γυναίκες επιχειρηματίες» το 2000, περίπου 9.300 το 2001 και, έως τον Ιούνιο του 2002, περισσότερες από 6.000 (εν δυνάμει) γυναίκες επιχειρηματίες έκαναν χρήση του προγράμματος. Το CD-ROM είναι διαθέσιμο από το 2001. 860 CD-ROM διατέθηκαν σε (εν δυνάμει) νέους επιχειρηματίες καθώς και σε παροχείς υπηρεσιών υποστήριξης έως τον Ιούνιο του 2002. Το 87 % των παραγγελιών CD-ROM έγιναν από γυναίκες. Προς το παρόν, περίπου 300 ιστοθέσεις σχετικές με τη δημιουργία επιχειρήσεων και τις γυναίκες παρέχουν σύνδεση με το εν λόγω πρόγραμμα. Το πρόγραμμα έχει επίσης συγκεντρώσει μεγάλο ενδιαφέρον από τα μέσα ενημέρωσης. Σημαντικός αριθμός μέσων ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας έχουν ήδη παρουσιάσει το πρόγραμμα.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Fachhochschule Karlsruhe κ. Eva Schulz Moltkestrasse 30 D-76133 Karlsruhe αρ. τηλ.: +49/721/9252363 αρ. τηλεομ.: +49/721/9252361 ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: eva.schulz@fh-karlsruhe.de Διαδίκτυο: www.gruenderinnen.de
---

Θέμα

Το πρόγραμμα «Γυναίκες στο δίκτυο» («Women Into the Network» - WIN) είναι μια πρωτοβουλία δικτύωσης στη βορειοανατολική Αγγλία που προσφέρει εύκολη, προσπελάσιμη και κατάλληλη πληροφόρηση και υποστήριξη μέσω μιας επαρκώς ανεπτυγμένης και προσαρμοσμένης πύλης του Διαδικτύου, η οποία αποτελεί τον πυρήνα του δικτύου και ικανοποιεί τους σκοπούς ουσιαστικής επικοινωνίας.

Φορέας

Το πρόγραμμα «Γυναίκες στο δίκτυο» (WIN) παρέχει το υπόβαθρο για τη δικτύωση των γυναικών, ώστε να έχουν πρόσβαση στην υπάρχουσα παροχή υποστήριξης. Η πρωτοβουλία εντάσσεται σε ένα ευρύτερο «Σχέδιο επιτάχυνσης της επιχειρηματικότητας των γυναικών» («Accelerated Women's Entrepreneurship Scheme») με 10 εταιρίες σε όλο το Ηνωμένο Βασίλειο και 6 σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το οποίο αποσκοπεί στην περαιτέρω ανάπτυξη έργων που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις των γυναικών. Το WIN χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), καθώς και από τοπικούς χορηγούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η πρωτοβουλία αναπτύχθηκε από το «Ίδρυμα για την ανάπτυξη των ΜΜΕ» («Foundation for SME Development»), το οποίο δημιουργήθηκε από το πανεπιστήμιο του Durham τον Αύγουστο του 1999 και στηρίζεται στις εργασίες του

«Κέντρου μικρών επιχειρήσεων» («Small Business Centre») στο τμήμα διοίκησης επιχειρήσεων του πανεπιστημίου του Durham από την έναρξή του το 1971. Το «Ίδρυμα για την ανάπτυξη των ΜΜΕ» («Foundation for SME Development») συνεργάζεται με ΜΜΕ και τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης μιας επιχειρηματικής οικονομίας και κοινωνίας.

Περιεχόμενο

Το WIN διαδραματίζει πρωταρχικό ενημερωτικό ρόλο, καθώς καθοδηγεί τις γυναίκες προς τα κατάλληλα σημεία πληροφόρησης και βοήθειας. Η πρωτοβουλία αναλαμβάνει μια σειρά δραστηριότητες που ταξινομούνται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες: επικοινωνία και δημοσιεύσεις, έρευνα, εκδηλώσεις, και κατάρτιση και ανάπτυξη. Συνολικά, αυτές οι τέσσερις

βασικές κατηγορίες συνθέτουν ένα ενιαίο σύνολο που επιτρέπει στα μέλη του να επιλέγουν και να συμμετέχουν στους κατάλληλους τομείς δικτύωσης ανάλογα με τις ανάγκες τους ανά πάσα στιγμή.

Ο κατάλογος που διατίθεται στο Διαδίκτυο αποτελεί τον κόμβο της ηλεκτρονικής υπηρεσίας του WIN, καθοδηγώντας τους επισκέπτες στις ικανότητες, τις υπηρεσίες και τα ταλέντα των μελών. Από αυτόν τον κατάλογο, οι επισκέπτες από τη βορειοανατολική Αγγλία και όχι μόνο μπορούν να αναζητήσουν εύκολα πληροφορίες επικοινωνίας με τα μέλη και να συνδεθούν απευθείας με τις ιστοθέσεις τους.

Ένας σημαντικός στόχος του WIN είναι να διευκολύνει την επικοινωνία στο δίκτυο. Αυτό επιτυγχάνεται με μια σειρά μέσων: η ηλεκτρονική υπηρεσία που είναι διαθέσιμη στο Διαδίκτυο παρέχει μια επισκόπηση ολόκληρου του δικτύου και των δραστηριοτήτων του. Ένα τριμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο περιέχει ειδήσεις και ημερομηνίες σχετικά με το δίκτυο, καθώς και πρόσφατες επιτυχίες και ευκαιρίες. Ηλεκτρονικά περιοδικά (E-zines), καθώς και ηλεκτρονικές συζητήσεις (chat), επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις ιδέες τους και να επιλύσουν προβλήματα.

Το πρόγραμμα «Γυναίκες στο δίκτυο» αξιολογείται με ακρίβεια μέσω παρατηρήσεων εκ μέρους των συμμετεχόντων και ερευνών αξιολόγησης έπειτα από κάθε εκδήλωση, καθώς και σε τριμηνιαία βάση, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα της παρεχόμενης υποστήριξης.

Επιδόσεις

Το WIN χρηματοδοτείται από διάφορες πηγές, έχει αναπτύξει πολλές καινοτόμες ιδέες για την υποστήριξη των γυναικών επιχειρηματιών και προσφέρει σαφείς κατευθύνσεις προς τις σχετικές πληροφορίες. Υπάρχουν επίσης ενδείξεις δημιουργίας περισσότερων επιχειρήσεων χάρη στο WIN, οι οποίες δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας σε επιχειρήσεις που ανήκουν σε γυναίκες. Από πληροφορίες που προέρχονται από άτομα που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία προκύπτει ότι, από το 1997, δημιουργήθηκαν 174 θέσεις εργασίας με τη βοήθεια του WIN. Οι δυνατότητες δικτύωσης οδήγησαν σε αύξηση των πωλήσεων χάρη σε νέες επαφές.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

The Foundation for SME Development

University of Durham
κ. Dinah Bennett
Mill Hill Lane
GB-DH1 3LB Durham
αρ. τηλ.: +44/191/3747157
αρ. τηλεομ.: +44/191/3741227
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
dinah.bennett@durham.ac.uk

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Θέμα

Αποστολή του προγράμματος «Δημιουργία κεφαλαίου αξιοποιώντας τη ζωτικότητα των γυναικών» («Audur i Krafti Kvenna») της Ισλανδίας είναι η καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των γυναικών, αυξάνοντας τη συμμετοχή τους στη δημιουργία επιχειρήσεων και, συνεπώς, προάγοντας την οικονομική ανάπτυξη στην Ισλανδία. Υπολογίστηκε ότι, το 1998, το ποσοστό των εταιριών που ανήκουν σε γυναίκες κυμάνθηκε μεταξύ 13% και 18%.

Φορέας

Το πανεπιστήμιο του Ρέικιαβικ είναι αρμόδιο για τη διαχείριση του προγράμματος AUDUR που λαμβάνει εκτεταμένη υποστήριξη και χρηματοδότηση από την εταιρεία «New Business Venture Fund Ltd.» (την οποία διαχειρίζεται το Υπουργείο Εμπορίου) και από τρεις ιδιωτικές εταιρείες. Οι περισσότερες από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του προγράμματος, ιδιαίτερα τα προγράμματα μαθημάτων, λαμβάνουν χώρα στο πανεπιστήμιο του Ρέικιαβικ.

Περιεχόμενο

Το AUDUR είναι επίσης ισλανδικό γυναικείο όνομα αλλά και η λέξη «πλούτος» στα ισλανδικά. Το πρόγραμμα είναι μια προσπάθεια των φορέων και των επιχειρήσεων να παρέχουν ποικιλία μαθημάτων και άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων για γυναίκες. Το AUDUR αποτελείται από επτά προγράμματα και εκδηλώσεις, που περιγράφονται παρακάτω.

Το κύριο καθήκον του προγράμματος «*Επιχειρηματίες του AUDUR*» είναι η υποστήριξη των εν ενεργεία ή εν δυνάμει γυναικών επιχειρηματιών. Σε αυτές τις γυναίκες παρέχονται δύο μαθήματα ανά έτος, διάρκειας 110 ωρών το καθένα, για διάστημα τριών έως τεσσάρων μηνών. Προκειμένου να διευκολυνθεί η παρακολούθηση των μαθημάτων από τις εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης, η διδασκαλία λαμβάνει χώρα τις απογευματινές ώρες. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν τα εξής θέματα: κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου, εμπορική προώθηση, χρηματοοικονομικά,

διαχείριση, τεχνολογίες των πληροφοριών, νομικά θέματα και έλεγχος άγχους. Οι συμμετέχοντες δεσμεύονται να συμβάλουν στη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης στην Ισλανδία.

Τα «*Βραβεία AUDUR*» επιβραβεύουν τις γυναίκες που κατέβαλαν εξαιρετική προσπάθεια για την προαγωγή της οικονομίας της χώρας. Το διοικητικό συμβούλιο του AUDUR βραβεύει τρεις γυναίκες επιχειρηματίες σε ετήσια βάση. Η βράβευση λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο διάσκεψης για την ενθάρρυνση των γυναικών να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες στην Ισλανδία.

Η πλέον υποσχόμενη εκδήλωση που διοργανώνεται είναι το «*Μέλλον του AUDUR*», η οποία λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση με ένα διαγωνισμό έκθεσης («*Η εταιρεία των ονείρων μου*») για κορίτσια ηλικίας 13-16 ετών. Οι συντάκτες των 25 καλύτερων εκθέσεων προσκαλούνται σε ένα τριήμερο εργαστήριο, με σκοπό να βελτιώσουν την αυτοεκτίμησή τους, τις γνώσεις τους σχετικά με τις επιχειρηματικές έννοιες και τη διαχείριση επιχειρήσεων, καθώς και τις ικανότητες δικτύωσης. Το εργαστήριο έχει να επιδείξει άμεσα αποτελέσματα, καθώς τα κορίτσια καλλιεργούν το επιχειρηματικό τους πνεύμα, επιδεικνύουν αυτοπεποίθηση και αντιλαμβάνονται τη δυνατότητά τους να συμμετάσχουν στον επιχειρηματικό κόσμο.

Οι άλλες εκδηλώσεις του AUDUR είναι «*Ημέρα εργασίας για κορίτσια*», «*Ηγεσία του AUDUR*» και «*Χρηματοοικονομικά του AUDUR*». Η πρωτοβουλία «*Ημέρα εργασίας για κορίτσια*» υλοποιήθηκε για πρώτη φορά στις ΗΠΑ το 1993 και η ιδέα εξαπλώθηκε στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια (στη Γερμανία από το 2000). Αναγνωρίζει τη σημασία εξοικείωσης των κοριτσιών με τις υφιστάμενες δυνατότητες απασχόλησης. Η «*Ηγεσία του AUDUR*» είναι ένα τριήμερο εργαστήριο για γυναίκες στελέχη επιχειρήσεων και τα «*Χρηματοοικονομικά του AUDUR*» είναι ένα σεμινάριο διάρκειας 16 ωρών με αντικείμενο τη βελτίωση των γνώσεων των γυναικών σχετικά με τα προσωπικά χρηματοοικονομικά.

Επιδόσεις

Οι αντιδράσεις των γυναικών απέναντι στο AUDUR υπήρξαν ιδιαίτερα θετικές. Στις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν παρατηρήθηκε μεγάλη προσέλευση και στις περισσότερες περιπτώσεις οι διαθέσιμες θέσεις καλύφθηκαν πολύ γρήγορα, με αποτέλεσμα πολλές ενδιαφερόμενες να μην καταφέρουν να συμμετάσχουν. 180 γυναίκες είχαν ολοκληρώσει την παρακολούθηση του προγράμματος «*Επιχειρηματίες του AUDUR*» έως το φθινόπωρο του 2002 και έχει ήδη ξεκινήσει η λειτουργία πολλών επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων στους ακόλουθους τομείς: υπηρεσίες, λιανική πώληση, υπηρεσίες συμβούλου, τεχνολογίες των πληροφοριών, σχεδιασμός πολυμέσων, αρχιτεκτονικές υπηρεσίες πολλαπλών χρήσεων, παιδικοί σταθμοί, εστιατόρια, γραφιστική και ανάπτυξη τηλεοπτικών προγραμμάτων. Την τελευταία διετία, τα «*Βραβεία AUDUR*» απονεμήθηκαν σε έξι γυναίκες που δημιούργησαν πολύ ενδιαφέρουσες και επιτυχημένες επιχειρήσεις. Το 2002, θα βραβευτούν και πάλι οι πιο επιτυχημένες επιχειρηματίες του AUDUR. Η εκδήλωση «*Ημέρα εργασίας για κορίτσια*» απέσπασε θετικά σχόλια στην Ισλανδία από χιλιάδες κορίτσια, πολλούς ενήλικες και εκατοντάδες επιχειρήσεις. Περισσότερες από 800 γυναίκες παρακολούθησαν το μάθημα «*Χρηματοοικονομικά του AUDUR*», 60 στελέχη συμμετείχαν στο εργαστήριο «*Ηγεσία του AUDUR*» και 70 κορίτσια συμμετείχαν στο διαγωνισμό «*Μέλλον του AUDUR*». Προς το παρόν βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων των εν λόγω προγραμμάτων.

Πληροφορίες επικοινωνίας:

Reykjavik University
κ. Thorbjörg Vigfúsdóttir
Ofanleiti 2
IS-103 Reykjavik
αρ. τηλ.: +354/510/6252
αρ. τηλεομ.: +354/510/6201
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: audur@ru.is
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: thorbjorgh@ru.is
Διαδίκτυο: www.audur.is

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ

Το σχέδιο Best πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τα μέλη του δικτύου WES και άλλους εμπειρογνώμονες που διορίστηκαν από τα κράτη μέλη.

ΑΥΣΤΡΙΑ

κ. Elisabeth Geisseder
Wirtschaftskammer Osterreich
Wiedner Hauptstrasse 63
A - 1045 Wien
Αυστρία
Τηλέφωνο : + 43 1 50 105 30 18
Φαξ: + 43 1 50 105 295
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: elisabeth.geisseder@wko.at

ΒΕΛΓΙΟ

κ. Caroline Meyers Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Gasthuisstraat 31 (9°) 1000 Brussels Βέλγιο Τηλέφωνο : + 32 2 546 22 34 Φαξ: + 32 2 546 22 40 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: caroline.meyers@ewbl.vlaanderen.be	κ. Francoise Goffinet Direction De L'Egalite Ministere de L'Emploi et du Travail 51 Rue Belliard 1040 Bruxelles Βέλγιο Τηλέφωνο : + 32 2 233 41 95 Φαξ: + 32 2 233 41 27 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: goffinet@meta.fgov.be
--	--

ΔΑΝΙΑ

κ. Ib Kjoller
Danish Agency for Trade and Industry
Dahlerups Pakhus
Langelinie alle 17
2100 Copenhagen O
Δανία
Τηλέφωνο : +45 35 46 60 00
Φαξ: + 45 35 46 60 01
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: ik@efs.dk

ΙΣΠΑΝΙΑ

κ. Rocio de la Hoz
Instituto de la Mujer
Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
C/ Condesa Venadito, 34
28027 Madrid
Ισπανία
Τηλέφωνο : + 3491 363 80 28
Φαξ: + 34 91 363 80 73
Κεντρικό: + 34 91 363 80 00
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: rhozg@mtas.es
Ιστοσελίδα: www.mtas.es/mujer

κ. Pilar Vazquez Amedo
Ministerio de Economia
Direccion General de Politica de la PYME
Subdireccion General de Coordinacion y
Cooperacion externa de las PYME
C/ Maria de Molina, 50 (2º, 2.71)
28006 Madrid
Ισπανία
Τηλέφωνο : + 34 91 545 09 17
Φαξ: + 34 91 545 09 40
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: pvamedo@ipyme.org
Ιστοσελίδα: www.ipyme.org

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

κ. Tuulikki Laine-Kangas
Projektipaallikko
KTM/Etela-Pohjanmaan TE-keskus
Huhtalantie 2
FIN-60220 Seinajoki
Φινλανδία
Τηλέφωνο : +358 (0) 6 416 3612
Φαξ +358 (0) 6 416 3616
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: tuulikki.laine-kangas@te-keskus.fi
Ιστοσελίδα: www.ktm.fi
www.te-keskus.fi

ΓΑΛΛΙΑ

κ. Valerie Suchod
Service des Droits des Femmes
31, Rue Le Peletier
750 09 PARIS
Γαλλία
Τηλέφωνο : +33 147 70 41 58
Φαξ: +33 142 46 99 69
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
valerie.suchod@sante.gouv.fr

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

κ. Eveline von Gassler
Bundesministerium für Bildung und Forschung
Heinemannstraße 2
D- 53175 Bonn
Τηλέφωνο:
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
Eveline.Gaessler@BMBF.Bund.de

κ. Karin Kristina Wicke, M.A.
Stv. Leiterin des Referates "Frauen in Bildung
und Forschung"
Bmb+f
Federal Ministry of Education and Research
Heinemannstrasse 2
53175 Bonn
Γερμανία
Τηλέφωνο : +49 228 57 25 55
Φαξ: +49 228 57 29 01
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
karin.wicke@bmbf.bund.de
Ιστοσελίδα: www.bmbf.de
www.cews.uni-bonn.de
www.kompetenzz.de

ΕΛΛΑΔΑ

κ. Έφη Μπέκου
Γενική Γραμματεία Ισότητας
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και
Αποκέντρωσης
Δραγατσανίου 8
Πλατεία Κλαυθμώνος
Αθήνα 10559
Ελλάδα
Τηλέφωνο : +30 1 331 53 45-46
Φαξ +30 1 324 94 95
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: gsequality@otenet.gr

κ. Ασπασία Μαρούγκα
Γενική Γραμματεία Ισότητας
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και
Αποκέντρωσης
Δραγατσανίου 8
Πλατεία Κλαυθμώνος
Αθήνα 10559
Ελλάδα
Τηλέφωνο : +30 33 15 345-346
Φαξ +30 32 49 60 36
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: gsequality@otenet.gr
amarouga@isotita.gr

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

κ. Aukje Visser
The Netherlands' Ministry of Economic Affairs (C/312)
p.o. box 20 101
2500 EC Den Haag
Κάτω Χώρες
Τηλέφωνο : +31 70 379 7325
Φαξ: +31 70 379.75.27
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: a.w.visser@minez.nl
Ιστοσελίδα: www.ez.nl

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

κ. Kristin Karlsdottir
Ministry of Industry and Commerce
Arnarhvall
150 Reykjavik
Ισλανδία
Τηλέφωνο + 354 545 8500
Φαξ + 354 562 1289
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο :kristin.karlsdottir@ivr.stjr.is
Ιστοσελίδα: www.ivr.is

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

κ. RoseMary Sexton
Enterprise Ireland
Glasnevin
Dublin 9
Ιρλανδία
Τηλέφωνο : + 35 3 1 808 25 74
Φαξ: + 35 3 1 808 26 62
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: Rosemary.Sexton@enterprise-ireland.com
Ιστοσελίδα: www.enterprise-ireland.com

ΙΤΑΛΙΑ

κ. Adriana Mauro
Ministry of Productive Activities
D.G.C.I.I.- Div II
Via del Giorgione 2b
00 147 Roma
Ιταλία
Τηλέφωνο : +39 06 54 92 77 67
Φαξ: +39 06 54 92 77 31
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
adriana.mauro@minindustria.it
Ιστοσελίδα: www.minindustria.it

κ. Teresa Capece Galeota
Industrial Promotion Institute
Viale Pilsudki 124
00 197 Roma
Ιταλία
Τηλέφωνο : +39 06 80 97 22 72
Φαξ: +39 06 80 97 23 36
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: capece@ipi.it
Ιστοσελίδα: www.ipi.it

NORBHΓIA

κ. Elin Heio Kobro
Ministry of Trade and Industry
Einar Gerhardsens plass 1
P.O Box 8014 Dep
0030 Oslo
Νορβηγία
Τηλέφωνο : +47 22 24 63 08
Φαξ: +47 22 24 27 77
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: elin-heio.kobro@nhd.dep.no

κ. Aud Rolseth Sanner
SND Statens ndrings- och
Distriktutvecklingsfond
Box 448
Centrum 0104 Oslo
Νορβηγία
Τηλέφωνο : + 47 2 200 26 61
Φαξ +47 22 42 77 39
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
aud.rolseth.sanner@snd.no
Ιστοσελίδα: www.snd.no

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

κ. Maria Josefina Leitgo/ Ms Maria Jojo Skirro
Comissgo Para A Igualdade No Trabalho E No Emprego
Av. da Repiblica, 44 -2I e 5I
1069-033 Lisboa
Πορτογαλία
Τηλέφωνο : + 351 21 796 40 27
Φαξ: + 351 21 796 03 32 (21 780 12 03)
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: cite@mail.iefp.pt
Ιστοσελίδα: www.cite.gov.pt

ΣΟΥΗΔΙΑ

κ. Marianne Karlberg
NUTEK
117 86 Stockholm
Σουηδία
Τηλέφωνο : + 46 8 681 96 61
Φαξ: + 46 8 681 94 45
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
marianne.karlberg@gw.nutek.se
Ιστοσελίδα: www.nutek.se

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

κ. Maria Kenyon
Small and Medium size Enterprise Policy Directorate
Level 2, St. Mary's Home c/o DFEE Moorfoot
Sheffield S 1
4 PQ
Ηνωμένο Βασίλειο
Τηλέφωνο : + 44 114 25 97 453
Φαξ: + 44 114 25 97 330
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: maria.kenyon@sbs.gsi.gov.uk

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων

Περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες του Επιτρόπου Erkki Liikanen και της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων διατίθενται μέσω έντυπων δημοσιεύσεων και στο Διαδίκτυο.

Επίτροπος Erkki Liikanen, υπεύθυνος για τις επιχειρήσεις και την κοινωνία της πληροφορίας:

http://europa.eu.int/comm/commissioners/liikanen/index_en.htm

Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων στο Διαδίκτυο:

http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/index_en.htm

CORDIS (υπηρεσία πληροφόρησης για την κοινοτική έρευνα και ανάπτυξη):

<http://www.cordis.lu>

Πρόγραμμα εργασιών της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων:

http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/work_programme_en.htm

Έντυπες εκδόσεις της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/index.htm>

Δημοσιεύσεις Επιχειρήσεων

Το *Enterprise Europe* αποτελεί δωρεάν δελτίο τύπου που δημοσιεύεται σε τρίμηνη βάση στις 11 γλώσσες της κοινότητας από τη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων. Καλύπτει το πλήρες φάσμα εργασιών της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων, ανακοινώνοντας νέες πρωτοβουλίες, καθώς και παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες.

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/index.htm>

Το *CORDIS focus* δημοσιεύεται δύο φορές τον μήνα στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και ισπανική γλώσσα. Παρέχει ανασκόπηση των κύριων εξελίξεων σε όλα τα θέματα δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καλύπτοντας εξελίξεις γενικής πολιτικής, την υλοποίηση προγραμμάτων, διαγωνισμούς και αποτελέσματα, εκδηλώσεις, νομοθετικές δραστηριότητες και πολλά άλλα.

<http://www.cordis.lu/focus/en/src/focus.htm>

Το *Innovation & Technology Transfer* δημοσιεύεται έξι φορές ετησίως στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και ισπανική γλώσσα από το Πρόγραμμα καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση της καινοτομίας σε επίπεδο κοινότητας και ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ΜΜΕ υπό το πέμπτο πρόγραμμα-πλαίσιο δράσεων έρευνας. Έμφαση δίνεται στα επίκαιρα νέα που αφορούν αυτούς τους στόχους και σε βάθος μελέτες περιπτώσεων επιτυχών σχεδίων.

<http://www.cordis.lu/itt/itt-en/home.html>

Το *Euroabstracts* δημοσιεύεται έξι φορές ετησίως στην αγγλική γλώσσα από το πρόγραμμα για την καινοτομία και τις ΜΜΕ, ως μέρος του πέμπτου προγράμματος-πλαίσιο δράσεων έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το πρόγραμμα για την καινοτομία και τις ΜΜΕ προωθεί την καινοτομία και ενθαρρύνει τη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο πρόγραμμα-πλαίσιο.

<http://www.cordis.lu/euroabstracts/en/home.html>

Δελτίο τύπου European Trend Chart on Innovation. Το σχέδιο Trend Chart αναπτύσσει πρακτικά εργαλεία για ιθύνοντες χάραξης πολιτικής καινοτομίας στην Ευρώπη. Επιδιώκει τη συγκέντρωση, την τακτική ενημέρωση και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με πολιτικές καινοτομίας σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Το δελτίο τύπου δημοσιεύεται σε τρίμηνη βάση στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα.

Όλες οι δημοσιεύσεις δημοσιεύονται από την Υπηρεσία Εκδόσεων στο Λουξεμβούργο εκτός και αν αναφέρεται κάτι διαφορετικό.

Επικοινωνία:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων, Μονάδα ενημέρωσης και επικοινωνίας, Κέντρο τεκμηρίωσης, B-1049 Brussels, Βέλγιο

Φαξ (32-2) 296 99 30

http://europa.eu.int/comm/enterprise/mailbox/request_form_en.htm

Οι δημοσιεύσεις προς πώληση διανέμονται από την Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Υπηρεσία Εκδόσεων) μέσω ενός δικτύου πωλητών που παρατίθενται στη διεύθυνση <http://eur-op.eu.int/index.htm>

Έγγραφα για τις επιχειρήσεις

- 16 *The development of analytical tools for assessing market dynamics in the knowledge-based economy*. 2004. αριθ. σελ.140 (EN). Cat. No NB-AE-04-016-EN-C
- 15 *The internal market and the relevant geographical market*. 2004. αριθ. σελ.90 (EN). Cat. No NB-AE-04-015-EN-C
- 14 *Entrepreneurship – A survey of the literature*. 2003. αριθ. σελ. 44 (EN). Cat. No NB-AE-03-014-EN-C
- 13 *B2B internet trading platforms: Opportunities and barriers for SMEs – A first assessment*. 2003. αριθ. σελ. 44 (EN). Cat. No NB-AE-03-013-EN-C
- 12 *Industrial policy in the economic literature: Recent theoretical developments and implications for EU policy*. 2003. αριθ. σελ. 30 (EN). Cat. No NB-AE-03-012-EN-C
- 11 *For the customer's sake: the competitive effects of efficiencies in European merger control*. 2002. αριθ. σελ. 88 (EN). Cat. No NB-AE-02-011-EN-C
- 10 *Business management factors and performance across countries*. 2002. αριθ. σελ. 54 (EN). Cat. No NB-AE-02-010-EN-C
- 9 *Business impact assessment pilot project. Final report – Lessons learned and the way forward*. 2002. αριθ. σελ. 40 (EN). Cat. No NB-AE-02-009-EN-C
- 8 *Technology policy in the telecommunication sector – Market responses and economic impacts*. 2002. 46 pp. (EN). Cat. No NB-AE-02-008-EN-C
- 7 *Innovation and competitiveness in European biotechnology*. 2002. αριθ. σελ. 112 (EN). Cat. No NB-40-01-690-EN-C
- 6 *Assessment criteria for distinguishing between competitive and dominant oligopolies in merger control*. 2001. 164 pp. (EN). Cat. No NB-40-01-608-EN-C
- 5 *Innovation, technology and risk capital*. 2001. αριθ. σελ. 48 (EN). Cat. No NB-40-01-339-EN-C
- 4 *Europe's position in quality competition*. 2001. αριθ. σελ. 66 (EN). Cat. No NB-38-01-964-EN-C
- 3 *External services, structural change and industrial performance*. 2001. αριθ. σελ. 36 (EN). Cat. No NB-38-01-956-EN-C
- 2 *The textile and clothing industry in the EU – A survey*. 2001. αριθ. σελ. 68 (EN). Cat. No NB-38-01-770-EN-C
- 1 *Global competitiveness in pharmaceuticals – A European perspective*. 2001. αριθ. σελ. 108 (EN). Cat. No NB-37-01-162-EN-C

Έγγραφα για την καινοτομία

- 33 *Innobarometer 2002*. 2003. (DE, EN, FR). Cat. No NB-NA-17057-EN-C
- 30 *PAXIS - Results and policy recommendations*. 2003. (EN). Cat. No NB-NA-17056-EN-C
- 29 *Innovation policy in Europe 2002: European Trend Chart on Innovation*. 2002 (EN). Cat. No NB-NA-17053-EN-C
- 28 *Innovation Tomorrow*. 2002. (EN). Cat. No NB-NA-17-037-EN-C

- 24 *The development and implementation of European entrepreneurship training curriculums.* 2002. (EN). αριθ. σελ. 259 Cat. No NB-NA-17-047-EN-C
- 22 *Innobarometer 2001 – flash Eurobarometer 100.* 2002. (EN). Cat. No NB-NA-17-045-EN-C
- 21 *University spin-outs in Europe – Overview and good practice.* 2002. (EN). Cat. No NB-NA-17-046-EN-C
- 20 *Assessment of the Community regional innovation and technology strategies.* 2002. (EN). Cat. No NB-NA-17-028-EN-C
- 19 *Corporation tax and Innovation.* 2002. (EN). Cat. No NB-NA-17-035-EN-C
- 18 *Innovation and enterprise creation: statistics and indicators.* 2001. αριθ. σελ. 300 (EN). Cat. No NB-NA-17-038-EN-C
- 17 *Innovation policy in Europe: European trend chart on innovation.* 2001. αριθ. σελ. 52 (DE, EN, FR). Cat. No NB-NA-17-044-EN-C
- 16 *Innovation policy issues in six candidate countries: the challenges.* 2001. αριθ. σελ. 190 (EN). Cat. No NB-NA-17-036-EN-C
- 15 *Guarantee mechanisms for financing innovative technology.* 2001. (EN). €20 Cat. No NB-NA-17-041-EN-C
- 14 *Interim assessment of the I-TEC pilot project.* 2001. (EN). Cat. No NB-NA-17-033-EN-C
- 13 *Training needs of investment analysts.* 2001. αριθ. σελ. 48 (EN). Cat. No NB-NA-17-031-EN-C
- 12 *Informal investors and high-tech entrepreneurship.* 2001. αριθ. σελ. 91 (EN). Cat. No NB-NA-17-030-EN-C
- 11 *Building an innovative economy in Europe.* 2001. αριθ. σελ. 67 (EN). €11.50. Cat. No NB-NA-17-043-EN-C

Παρατηρητήριο των ευρωπαϊκών ΜΜΕ 2003

- 1 *Competence development in SMEs.* 2003. αριθ. σελ. 64 (DE, EN, FR). Cat No. NB-AM-03-011-EN-C
- 2 *SMEs and access to finance.* 2004. αριθ. σελ. 54 (DE, EN, FR). Cat. No NB-AM-03-0121-EN-C
- 2002 *Observatory of European SMEs, volumes 1-8.* (DE, EN, FR). Cat No NB-14-01-001-008-**-C

ΜΜΕ στο επίκεντρο- Κύρια αποτελέσματα από το παρατηρητήριο του 2002 για τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ: σύνοψη. 2003 20 pp. (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας). Cat. No NB-49-02-579-**-C

Ανταγωνιστικότητα και συγκριτική αξιολόγηση

- European competitiveness report 2003.* 2003. αριθ. σελ. 190 (EN). €35. Cat. No NB-AK-03-001-EN-C
- Benchmarking enterprise policy – Results from the 2003 scoreboard* 2003. αριθ. σελ. 100 (DE, EN, FR). Cat. No NB-55-03-310-EN-C
- Good practice in licensing processes in the European Union, Benchmarking papers No. 6, 2002.* 2002. αριθ. σελ. 18 (EN). €7. Cat. No NB-45-02-103-EN-C
- Good practice in industry-science relations, Benchmarking papers No. 5, 2002.* 2002. αριθ. σελ. 46 (EN). €7.50. Cat. No NB-43-02-939-EN-C

Εκθέσεις Best

2 *Promoting entrepreneurship amongst women*. No 2, 2004. (EN). Cat. No NB-AL-04-001-EN-C

1 *Benchmarking business angels*. No 1, 2003. αριθ. σελ. 52 (EN, FR, DE). Cat. No NB-AL-02-001-**-C

Εκθέσεις, μελέτες, κλπ

LeaderSHIP 2015 – Defining the future of the European shipbuilding and shiprepair industry. 2003. Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αριθ. σελ. 40 (EN).

Star 21 – Strategic Aerospace Review for the 21st Century. 2002. Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αριθ. σελ. 40 (EN).

Perception of the wood-based industries – A qualitative study. 2002. (EN, FR, DE). Cat. No NB-45-02-507-**-C

The European e-Business Report - A portrait of e-business in 15 sectors of the EU economy. 2003. (EN). NB-51-03-269-EN-C.

Οδηγοί περί επιχειρήσεων

Credit insurance for European SMEs. A guide to assessing the need to manage liquidity risk. 2003. Βρυξέλλες, ΓΔ Επιχειρήσεων. αριθ. σελ. 34 (EN).

Methods of referencing standards in legislation with an emphasis on European legislation. 2002. Βρυξέλλες, ΓΔ Επιχειρήσεων. αριθ. σελ. 16 (EN).

Responsible entrepreneurship – A collection of good practice cases. 2003. αριθ. σελ. 53 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας).
Cat. No NB-52-03-037-EN-C

Helping the transfer of businesses: A 'good practice guide'.
2002. αριθ. σελ. 44 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας). Cat. No NB-47-02-979-**-C

Helping businesses grow: A 'good practice guide' for business support organisations.
2002. αριθ. σελ. 53 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας). Cat. No NB-39-01-934-**-C

Helping businesses overcome financial difficulties: A guide on good practices and principles. 2002. αριθ. σελ. 41 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας). Cat. No NB-39-01-926-**-C

Helping businesses start up: A 'good practice guide' for business support organisations. 2000. αριθ. σελ. 36 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας). Cat. No CT-25-99-980-**-C

The acquis of the European Union under the management of Enterprise DG List of measures (the "pink book") - 31 Δεκεμβρίου 2001. 2002, Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Επιχειρήσεων, αριθ. σελ. 136 (EN).

Recreational craft directive and comments to the directive combined. A guide to the application of Directive 94/25/EC of 16 June 1994. 2001. αριθ. σελ. 104 (EN). Cat. No NB-19-98-334-EN-C

ATEX guidelines. Guidelines on the application of Directive 94/9/EC of 23 March 1994 on ... equipment and protective systems intended for use in potentially explosive atmospheres. 2001. αριθ. σελ. 118 (DE, FR, EN). Cat. No NB-33-00-582-**-C

Οδηγός για την εφαρμογή οδηγιών που εκπονούνται με βάση τις διατάξεις της νέας προσέγγισης και της σφαιρικής προσέγγισης. 2000. αριθ. σελ. 112 (DE, FR, EN). Cat. No CO-22-99-014-**-C
Διατίθεται σε όλες τις γλώσσες στη διεύθυνση
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/newapproach/legislation/guide/legislation.htm>

Electrical and mechanical engineering directory, 2000 edition. αριθ. σελ. 133 (EN). Cat. No CO-24-99-275-EN-C

Useful facts in relation to the personal protective equipment (PPE) Directive 89/686/EEC. 2000. αριθ. σελ. 145 (EN). Cat. No CO-21-99-020-EN-C

Machinery: useful facts in relation to Directive 98/37/EC. 1999. αριθ. σελ. 266 (EN). Cat. No CO-20-99-866-EN-C

Pharmaceuticals in the European Union. 2000. αριθ. σελ. 36 (EN). Cat. No NB-30-00-059-EN-C

Cosmetlex: The rules governing cosmetic products in the European Union.

2000, 3 vol. (EN). vol. 1: Cosmetics legislation, αριθ. σελ. 74, €14.50; vol. 2: Methods of analysis, αριθ. σελ. 187 €31; vol. 3: Guidelines, αριθ. σελ. 84, €16.

Eudralex: The rules governing medicinal products in the European Union. 1998-, (DE, EN, ES, FR, IT), priced.

Medicinal products for human use, vols 1, 2a, 2b, 3. Medicinal products for human and veterinary use, vol 4.

Κτηνιατρική πρακτική, τόμοι 5, 6α, 6β, 7α, 7β (οι τόμοι 8 και 9 δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη).

Ηλεκτρονική έκδοση: pharmacos.eudra.org/F2/eudralex/index.htm